

“Wij veroveren de wereld”

SCHOOLPLAN 2021-2025

- ◆
- ◆ ◆
- ◆ ◆ ◆ ◆
- ◆ De sterke basis
- ◆ ◆ ◆

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1. Doel en functie van het schoolplan	4
1.2 Sterkte en zwakte, kansen en bedreigingen	5
1.3 Procedure opstellen en vaststellen van dit schoolplan	6
2. De school	7
2.1 Een eerste kennismaking met de school	7
2.2. Gegevens van de school	8
2.3. Gegevens van het bestuur	9
2.4 Leerlingenpopulatie	9
2.5 Gegevens van leraren en directie	10
2.6 Situering van de school	11
2.6 School in verbinding met de omgeving en de ouders	12
2.7 Betrekken van de ouders	12
2.8 Toekomstige ontwikkelingen	12
3. Onderwijskundig beleid	14
3.1 Missie en visie	14
3.1.1 Over Jan Amos Comenius	16
3.2 Visie op maatschappij, leerlingen en leren	16
3.3 Levensbeschouwelijke identiteit	17
3.4 Aanbod	20
3.5 Leerstofaanbod	22
3.6 Taalbeleid	23
3.7 Maatwerk	25
3.8 Extra uitdaging	26
3.9 Onderwijstijd	28
3.10 Pedagogisch klimaat; Biesta en el Hadioui als bron	29
3.12 Onderwijsleerproces; didactisch handelen	34
3.12.1 Monitoring pedagogisch-didactisch handelen	34
3.13 De docent	35
3.14 Zicht op ontwikkeling en begeleiding	35

3.15 Ondersteuning en begeleiding	37
3.15.1 Pedagogische en sociaal-emotionele ondersteuning	37
3.16 Loopbaangericht onderwijs en het decanaat	40
3.17 Sociale en maatschappelijke competenties	40
3.18 Onderwijs en ICT	42
4. Personeelsbeleid	44
4.1 Personeelsbeleidsplan	44
4.1.1 Ontwikkeling van het onderwijskundig beleid/ professionalisering	45
4.2 Integraal personeelsbeleid	45
4.3 Professionalisering	46
4.4 Evenredige vertegenwoordiging in de schoolleiding	47
5. Organisatie en beleid	48
5.1 De formele organisatie met medezeggenschap	48
5.2 De werkorganisatie met werkafspraken	49
5.3 Van beleid naar uitvoering	49
5.4 Schoolklimaat, waaronder veiligheidsbeleid	50
5.5 Communicatie	50
5.6 Inzet van middelen; vrijwillige ouderbijdrage	50
5.6 Inzet van middelen; sponsoring	52
5.7 Bedrijfsvoering van de school	53
6. Kwaliteitsbeleid	54
6.1 Kwaliteitsagenda van ZAAM	54
6.2 Standaarden voortgezet onderwijs	57
6.3 Kwaliteitszorg van het Comenius	58
6.4 Werkwijze A3 en jaarplan	58
6.5 Verantwoording en dialoog	59
7. Financieel beleid	60
7.1 Bekostiging vanuit het Rijk	60
7.2 Begrotingen	60
8. Vaststellingsparagraaf	62
9. Bijlagen	63

1. Inleiding

1.1. Doel en functie van het schoolplan

Het CLA stelt minimaal één maal per vier jaar haar schoolplan vast, waarin zij haar school-, onderwijs-, zorg-, personeel- kwaliteit- en financieel beleid beschrijft en haar toekomstplannen voor het onderwijs van de school. De inhoud van dit document gebruiken we bij het bepalen van de koers. Indien onderwijs of maatschappelijke ontwikkelingen vragen om bijstelling van het beleid worden er aanpassingen gedaan en een gewijzigd plan opgesteld. Het schoolplan is een instrument om sturing te geven aan het onderwijs en planmatig te werken aan verbetering van de onderwijskwaliteit en leeropbrengsten. Het brengt de visie, de onderwijsaanpak en de ambities van de school samen.

Voor wie is het schoolplan geschreven: het team.

Het schoolplan is allereerst een document voor het schoolteam om samen te werken aan kwaliteit. Tegelijkertijd is het schoolplan een 'schooleigen' visiedocument dat sturing geeft aan de onderwijsorganisatie. Het schoolplan moet aansluiten bij de actuele praktijk van de school. Alleen dan leidt het tot de beoogde ontwikkeling. Het is daarbij van belang om het plan en de bijbehorende aanpak regelmatig te bespreken in het team.

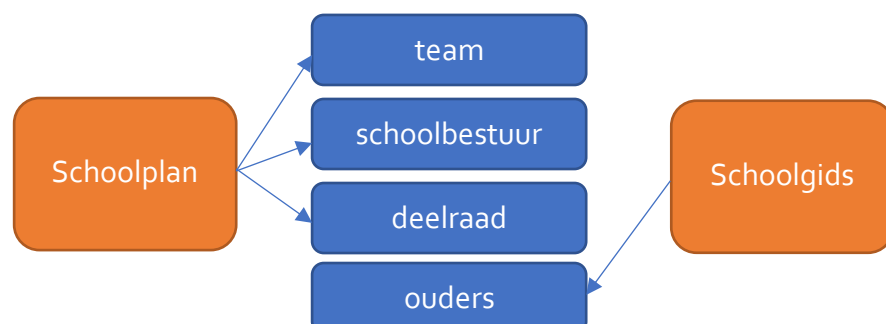
Voor wie is het schoolplan geschreven: het schoolbestuur

Het schoolplan is voor het schoolbestuur het handvat om te zien hoe de school vorm en inhoud geeft aan het onderwijs. Het schoolbestuur moet aan de hand van het schoolplan kunnen laten zien hoe de school werkt aan (de verbetering van) onderwijskwaliteit.

Voor wie is het schoolplan geschreven: de deelraad

Het schoolplan is tevens een belangrijk handvat voor het voeren van het goede gesprek in de deelraad. Dit is niet alleen het geval in de fase van het opstellen van het schoolplan, maar ook bij het werken aan de uitvoering van het plan.

Voor ouders en andere betrokkenen is de schoolgids van de school een belangrijke bron van informatie.

1.2 Sterkte en zwakte, kansen en bedreigingen

Voor het opstellen van ons beleidsplan voor de komende vier jaren maakten we gebruik van een SWOT-analyse¹ van onze sterke en zwakte punten en de kansen en de bedreigingen voor de school en tevens de laatste rapporten van de inspectie.

Opbrengsten SWOT

<p>Sterkte</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Het stadsdeel waar de school in staat kent potentieel de meeste leerlingen/ het is geen krimpgebied. ○ Leerlingen herkennen zich in de leerlingenpopulatie. ○ We zijn een brede school dus kunnen bijdragen aan de kansengelijkheid. ○ Het gebouw kent alle voorzieningen voor aansprekend en aantrekkelijk onderwijs. ○ Het team is een afspiegeling van de buurt. ○ Door ons kwaliteitsbeleid hebben we grip op de vorderingen van de leerlingen. 	<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Een aansprekende identiteit voor deze omgeving kan aantrekkelijk zijn voor ouders en leerlingen van dit stadsdeel. Een school die ruimte biedt aan Islamitisch denken zonder de religie zelf binnen te halen is een concept dat veel ouders in West kan aanspreken. ○ Het accent op IT en Ecologie kan de school vernieuwend maken en vooruitstrevend. ○ Dit stadsdeel kent meer en meer hoogopgeleide ouders met een Islamitische achtergrond.
<p>Zwakte</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ De school kent in de doelgroep weinig diversiteit. ○ De school heeft het imago 'zwart'. ○ Het merendeel van de doelgroep heeft extra interventies inzake taal en Transformatief handelen (naar Iliass el Hadioui). 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ De school ligt in haar populatie en identiteit onder een vergrootglas. En kan daardoor terecht komen in een mediastorm. ○ Het identiteitsvraagstuk waar we voor staan kan leiden tot verdeeldheid binnen de school. ○ Scholen in West zijn veel minder populair dan scholen in Zuid, ongeacht de kwaliteit. Meer aanbod in Zuid kan maken dat minder leerlingen voor onze school gaan kiezen. ○ Ouders met een kind met een hoger basisschooladvies kiest minder snel voor een brede school maar eerder voor een categoriale. Ons vwo loopt risico.

¹ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Sterkte-zwakteanalyse>

1.3 Procedure opstellen en vaststellen van dit schoolplan

De reguliere route is de volgende: De directie evalueert samen met haar managementteam het huidige schoolplan: "is de missie en visie nog steeds de actuele, wat is er veranderd sinds het vorige document, wat zijn relevante ontwikkelingen en wat zijn de plannen van school voor het onderwijs in de komende vier jaar?"

Dit proces wordt afgerond als het team kennis heeft genomen van de inhoud en een reactie hierop kon geven. Vervolgens wordt het schoolplan voorgelegd aan de medezeggenschapsraad (ouders/leerlingen en personeel van de school) ter instemming. Na instemming stelt de directie (gemandateerd namens het bestuur) het schoolplan vast en zendt het plan aan de onderwijsinspectie. Het plan wordt gepubliceerd op School Vensters (zie www.scholenopdekaart.nl).

2. De school

2.1 Een eerste kennismaking met de school

Het Comenius Lyceum Amsterdam (CLA) is een school voor voortgezet onderwijs die de opleidingen atheneum, havo en mavo (vmbo gl en tl) aanbiedt. De school zat tot mei 2018 in de Derkinderenstraat en heeft daar lang moeten wachten op een beter pand. Dat is uiteindelijk gevonden in de oude Pius X in de Jacob Geelstraat²³⁴⁵.

De buurt in aanbouw. Augustus 1954. Beeldbank Amsterdam.

Beeld Street view Google Maps uit 2019.

² <https://www.westerpost.nl/energiezuinig-schoolgebouw/>

³ <https://www.stichtingdriehoek.nl/fotowebsite/thumbnails.php?album=2&page=17>

⁴ http://www.reliwiki.nl/index.php/Amsterdam,_Jacob_Geelstraat_44_-_Pius_X

⁵ <https://geheugenvanwest.amsterdam/page/966/nieuw-west-voordat-het-nieuw-west-was>

Begin schooljaar 2019-2020 is het Reinaert, een mavo uit de Reinaert de Vosstraat, ingetrokken in het gebouw van het CLA. Ook het Reinaert viel onder het bestuur van ZAAM. Op 1 augustus 2020 is het Reinaert 'opgeheven' en spreken we van een brede school voor vwo, havo en mavo in Amsterdam Nieuw-West onder de naam "Comenius Lyceum Amsterdam".

2.2. Gegevens van de school

Naam en adres:	Comenius Lyceum Amsterdam Jacob Geelstraat 38 1065 VT Amsterdam
Directie/ rector:	Dhr. Drs. F. Op 't Einde
Soort onderwijs:	Vwo (Atheneum), havo en mavo (vmbo-gl en tl). De school heeft een lwoo-licentie.
Denominatie:	Interconfessioneel
Telefoon:	020 614 03 05
E-mail:	comenius@comeniuslyceum.nl
Website:	https://comeniuslyceum.nl

Formeel is het CLA een onderdeel van de Scholengemeenschap West en bestaat deze scholengemeenschap uit:

- Het Calvinj
- Het Iedersland
- En dus het Comenius Lyceum Amsterdam.

Deze drie scholen vallen onder het hoofd brinnummer 17HB en maken onderdeel uit van ZAAM interconfessioneel voortgezet onderwijs, <https://www.zaam.nl>.

2.3. Gegevens van het bestuur

Het CLA is een van de scholen behorend bij het bestuur van de Stichting ZAAM, interconfessioneel voortgezet onderwijs.

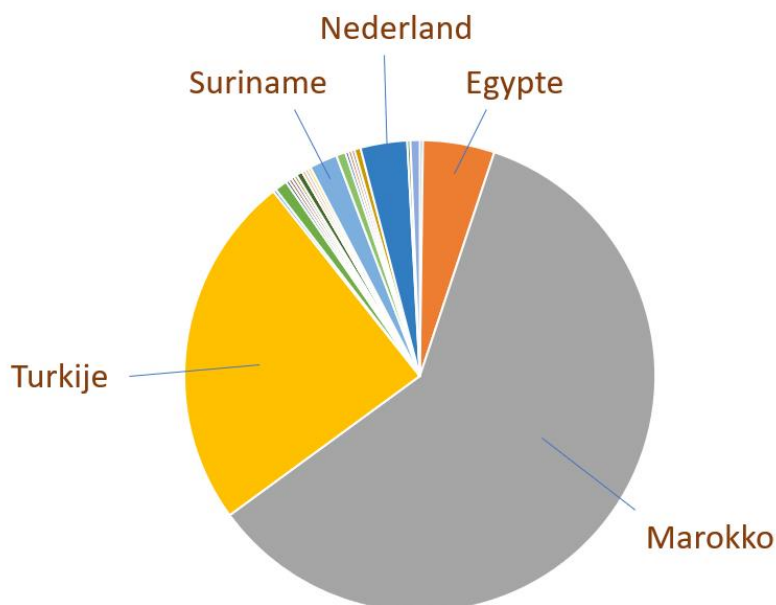
Het College van Bestuur bestaat uit: Mw. Dijkgraaf (voorzitter)
 Dhr. Asser (lid)

Bezoekadres: Dubbelink 2, 1102 AL Amsterdam
Postadres: Postbus 12426, 1100 AK Amsterdam
Telefoon: 020 705 96 00
E-mail: info@zaam.nl

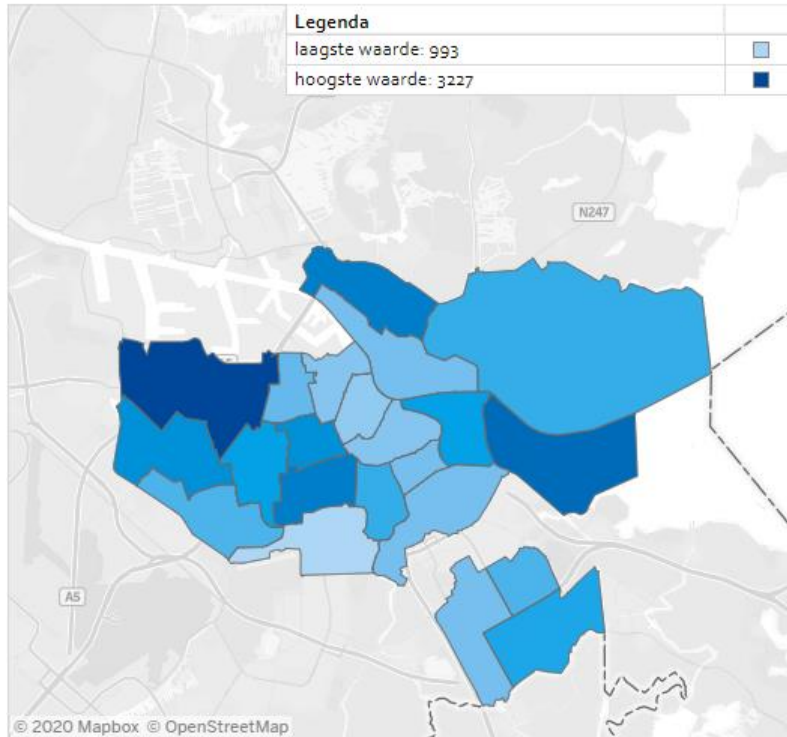
2.4 Leerlingenpopulatie

De school staat midden in Amsterdam Nieuw West en is een afspiegeling van de buurt en het stadsdeel. De meeste leerlingen hebben een Marokkaanse (60%) of Turkse (30%) achtergrond maar zijn bijna altijd wel in Nederland/ Amsterdam geboren.

Wat is het geboorteland van één van de ouders van onze leerlingen. Beeld uit 2020.

Bijna al onze leerlingen komen uit de westelijke stadsdelen. Dat is ook de buurt waar de meeste middelbare scholieren van de stad wonen⁶.

Afbeelding: waar wonen de meeste jongeren in de leeftijd 12-17 jaar?

2.5 Gegevens van leraren en directie

Rector en teamleiders vormen samen de schoolleiding. De schoolleiding bestaat in schooljaar 2020-2021 uit één rector en vier teamleider.

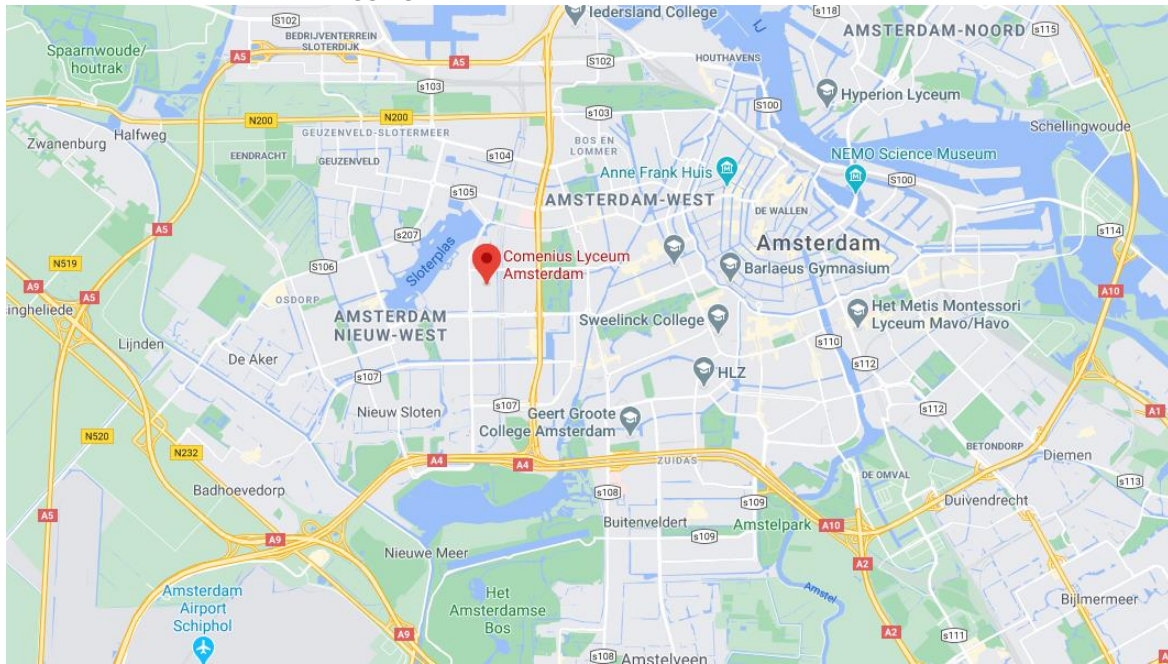
De gegevens van de medewerkers vallen onder de AVG. Ouders worden op individueel niveau geïnformeerd wie de mentor van hun kind is en hoe ze die kunnen benaderen. De contactgegevens van de schoolleiding zijn openbaar (alleen de e-mailadressen) en zijn te vinden op de website.

⁶ <https://data.amsterdam.nl/specials/dashboard/kerncijfers-gebieden/2b48132b-d877-40df-9c31-obfc74f3ff54/>

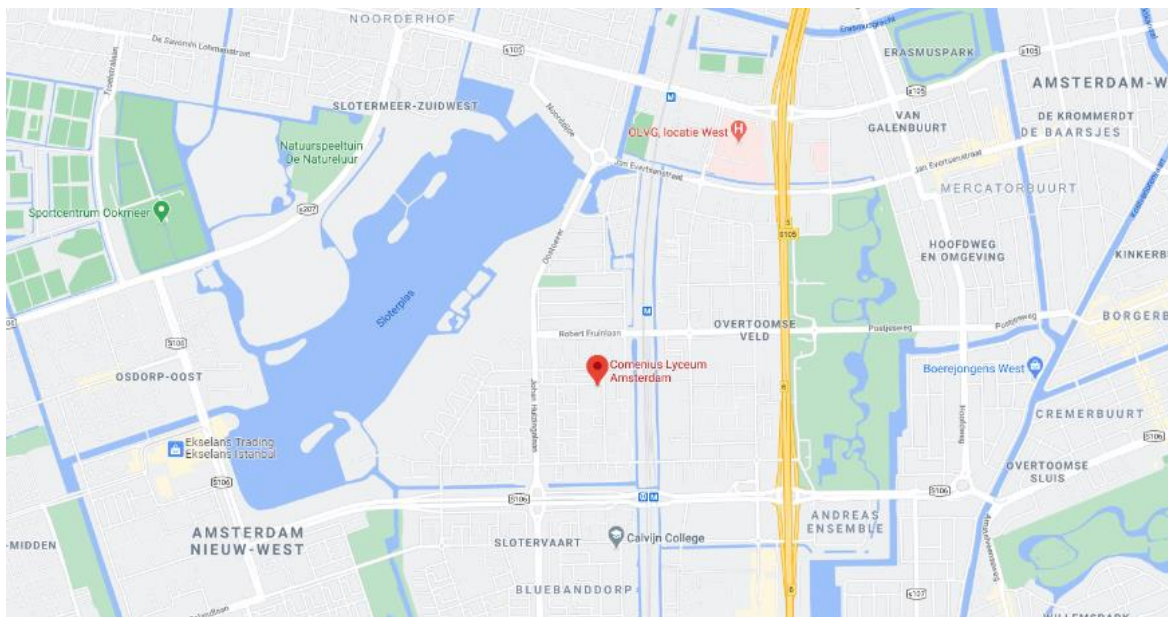
2.6 Situering van de school

De school staat in het westelijk deel van de stad. Tussen de Sloterplas en de westelijke ring. Het CLA staat in het centrum van de wijken Osdorp (ten westen), Slotermeer (ten noorden), de Baarsjes (ten oosten) en Slotervaart (ten zuiden).

Kaart van Amsterdam en de ligging van de school:

Detailkaart van de directe omgeving van de school.

2.6 School in verbinding met de omgeving en de ouders

Een belangrijk doel van het bestuur (uit het Koersplan) is om als scholengemeenschap in verbinding te staan met je omgeving. Hierom willen we een buurtschool zijn.

We zijn actief in de wijk en zoeken naar manieren om optimaal met onze ouders in contact te staan. In het weekend en in de avonden bieden we ruimte aan vier maatschappelijke instellingen (non profit) die onderwijsactiviteiten aanbieden aan mensen uit de buurt. Ook bieden we ruimte aan een buurthuis (het Jacomenius) en een buurttuin.

2.7 Betrekken van de ouders

Wij willen onze ouders actief betrekken bij de school. We werken met een deelraad en een ouderraad. Maar we gaan ook (na Corona) inloopmomenten organiseren voor ouders. Veel ouders vinden het prettig om spontaan de school in te lopen bij vragen of problemen. Soms willen ouders graag iets bespreken in het Arabisch of Berbers. Daar voorzien wij in. Mentoren zijn de eerste contactpersoon naar ouders toe. Ouders kunnen zich altijd wenden tot de mentor (in werktijd uiteraard). Of contact opnemen met de verzuimcoördinator, de zorgcoördinator of de teamleider. Voor betalingsvragen en Magister kunnen ze zich wenden tot de administratie.

Maar we willen ouders ook inzetten voor onderwijskundige activiteiten zoals een beroepenmarkt of een beroepenvoorlichting. Ook kunnen ze opvoedkundig ingezet worden om onze leerlingen te tonen hoe succes te bereiken is.

2.8 Toekomstige ontwikkelingen

De stad verandert snel en blijvend. Oude panden worden gerenoveerd of gesloopt. Dat is ook zichtbaar in de directe omgeving van de school. De wijk is gebouwd in de jaren '50. Toen trokken veel Katholieke Amsterdammers dit stadsdeel in van de arbeidersklasse. Nu wonen er voornamelijk mensen met een migratieachtergrond in deze wijk. Momenteel wordt deze wijk beetje bij beetje gerenoveerd en/ of er verschijnt nieuwbouw. Een deel van de woningen blijft sociale huur. Een deel wordt koop.

De gemeente Amsterdam doet ieder jaar een onderzoek naar de schoolkeuze van ouders en leerlingen. Het leverde in 2019 drie inzichten op in de vraag waarom ouders en hun kind voor een specifieke school kiezen:

1. Afstand. Het belangrijkste en meest eenduidige kenmerk voor de schoolkeuze is de reisafstand.
 2. Kans op opstroom = positief. Kans op afstroom is negatief. Leerlingen willen wel kunnen opstromen (het is aantrekkelijk als er een hoger niveau op de school wordt aangeboden) maar leerlingen willen niet kunnen afstromen (hun eigen basisschoolniveau moet het laagste niveau zijn dat de school aanbiedt). Dus is de wens van de één in strijd met de wens van de ander.
 3. Herkenbare leerlingenpopulatie. Leerlingen hebben een voorkeur voor scholen met een hoog aandeel leerlingen uit de eigen sociale groep.
- Amsterdam-West kent geen bevolkingskrimp. Amsterdam gaat zelfs uitbreiden⁷ in de buurt van de Spaarndammerbuurt. Er is dus voldoende aanbod aan middelbare scholieren om de school gezond te houden. Mits ze natuurlijk wel voor onze school kiezen.

⁷ <https://www.amsterdam.nl/projecten/houthaven/nieuwe-wijk/>

3. Onderwijskundig beleid

3.1 Missie en visie

De missie van ons onderwijs

We stimuleren onze leerlingen om te excelleren. Gedreven leraren, verantwoordelijke leerlingen en betrokken ouders zijn essentieel voor ons onderwijs en onze scholengemeenschap. Het Comenius Lyceum Amsterdam is een interconfessionele school voor vwo-, havo- en mavo-onderwijs in Amsterdam Nieuw-West. De school staat voor hoogwaardig onderwijs in een fijne, veilige en positieve leeromgeving.

Onder onze vleugels kunnen leerlingen hun talenten ontplooien en zich ontwikkelen tot betrokken en verantwoordelijke wereldburgers, die volwaardig participeren in onze samenleving.

De visie op ons onderwijs

Wij leggen de lat hoog als school en stimuleren onze leerlingen om het maximale te halen.

De volgende drie pijlers vormen het vertrekpunt voor ons onderwijs:

1. ambitieus in onderwijskwaliteit;
2. veilig en duidelijk pedagogisch klimaat;
3. burgers van één wereld.

Pijler 1 Wij zijn een ambitieuze school

Gedreven docenten

We zijn een ambitieuze school en werken als school continu aan de verbetering van ons onderwijs. Niet alleen inhoudelijk, maar ook in onze manier van lesgeven. Onze docenten streven naar de optimale combinatie van beproefde en moderne middelen en methoden. We bieden ons onderwijs aan in een duidelijke en overzichtelijke structuur, met ruimte voor begeleiding, ondersteuning en extra uitdaging. We houden rekening met de verschillen in niveau en achtergrond van de leerlingen die in onze brugklas starten.

Verantwoordelijke leerlingen

We stimuleren onze leerlingen om ambitieus te zijn. En we verwachten dat ze verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen schoolwerk en dat van andere leerlingen. Ook verwachten we dat ze verantwoordelijkheid nemen voor een goede voortgang van de lessen en andere activiteiten, en dat ze zich medeverantwoordelijk voelen voor de sfeer op school. We benadrukken dat we samen de school vormen en dus ook samen de kwaliteit ervan bepalen.

Betrokken ouders en verzorgers

We verwachten dat ouders en verzorgers betrokken zijn bij de schoolprestaties en het verdere schoolleven van hun kinderen. We stimuleren deze betrokkenheid door gelegenheid te bieden voor regelmatig contact: bij ouderavonden, de ouderraad en contacten met de mentor. We onderhouden intensief contact met ouders als de situatie daarom vraagt. Wij nodigen u dan ook van harte uit om bij welke vraag dan ook contact met ons op te nemen.

Pijler 2 Wederzijds vertrouwen

Als school, leerlingen en ouders of verzorgers leven en leren we samen. Daarbij is wederzijds vertrouwen onmisbaar. We zien een veilig en helder opvoedkundig klimaat als een belangrijke voorwaarde voor goed onderwijs. Binnen dat klimaat werken we aan een fijne, positieve sfeer op school, waar iedereen zich veilig voelt en gekend weet. En we bieden de leerlingen alle ruimte en ondersteuning die ze nodig hebben: we stimuleren, geven complimenten en moedigen aan. Ook bieden we een luisterend oor als dat nodig is.

Pijler 3 Burgers van één wereld

Onze school staat midden in Amsterdam Nieuw-West. We willen graag net zo veelkleurig zijn als dit bruisende deel van de stad. We zijn er daarom trots op dat bij ons op school tientallen culturen vertegenwoordigd zijn. Graag laten we aan iedereen zien dat de school een verbindende functie heeft in ons stadsdeel. Leerlingen met diverse achtergronden kunnen bij ons in een positieve en opbouwende sfeer samenleven en werken.

We geven onderwijs aan in principe elke levensovertuiging. Daarbij zijn respect en verbinding onmisbaar. We geven leerlingen de ruimte om te zijn wie ze zijn en te leven volgens hun eigen overtuiging. En we verwachten van leerlingen en medewerkers een open en respectvolle houding naar andere leefwijzen en overtuigingen. Ook nodigen we onze leerlingen uit om in dialoog te gaan met elkaar en met hun omgeving. We bieden hen gelegenheid om na te denken over zichzelf, een positie te kiezen in de maatschappij en bij te dragen aan een veilige en duurzame toekomst voor iedereen.

3.1.1 Over Jan Amos Comenius

Onze school is genoemd naar Jan Amos Comenius. Deze wetenschapper werd in 1592 geboren in Tsjechië. Hij kwam als vluchteling in Amsterdam terecht. Het zijn de volgende woorden van Comenius die we als school benadrukken en proberen over te dragen op onze leerlingen.

“Wij zijn allen burgers van één wereld. Een mens haten, omdat hij elders is geboren, omdat hij een andere taal spreekt, omdat hij anders over dingen denkt, omdat hij minder of meer dan jij weet, wat een onbegrip! Want wij zijn allen mensen en dus niet volmaakt. Wij hebben allemaal behoefte aan hulp. Niemand is zonder verplichtingen jegens anderen.” Een tekst uit de 17e eeuw maar nog steeds actueel.

3.2 Visie op maatschappij, leerlingen en leren

Bijna onze gehele leerlingenpopulatie heeft een migratieachtergrond. Maar inmiddels loopt de derde generatie bij ons op school. Jongeren van ook hoogopgeleide ouders die in Amsterdam zijn geboren. Toch hebben we ons (zoals de meeste scholen in Amsterdam) te verhouden tot vraagstukken als kansengelijkheid, integratie en burgerschap, taalonderwijs en identiteit. Deze vraagstukken behandelen we later langs de lijn van 'kwalificatie, socialisatie en subjectificatie' naar Gert Biesta⁸. Het uiteindelijke doel is namelijk om de leerlingen én de docenten in control te brengen; Self-Efficacy⁹ (naar Bandura¹⁰).

“IN ORDER TO SUCCEED, PEOPLE NEED A SENSE OF SELF-EFFICACY, TO STRUGGLE TOGETHER WITH RESILIENCE TO MEET THE INEVITABLE OBSTACLES AND INEQUITIES OF LIFE.”

ALBERT BANDURA

⁸ <https://nivoz.nl/nl/gert-biesta>

⁹ <https://wij-leren.nl/self-efficacy.php>

¹⁰ https://nl.wikipedia.org/wiki/Albert_Bandura

Het begint bij acceptatie. De school moet een plek zijn waar de leerlingen zich niet hoeven te verantwoorden voor hun achtergrond en religieuze opvattingen. Ze moeten zich fijn en veilig voelen. Dus eerst de relatie. Daarna komt de educatie. En in die educatie is ons hoofddoel om de leerlingen liefde en plezier voor de Nederlandse taal bij te brengen.

Uit breed onderzoek binnen onze school en door dialoog met ervaringsdeskundigen, onderwijskundigen en het ervaren deel van het docententeam komt naar voren dat wij 'gewoon steengoed onderwijs' moeten leveren. Geen conceptonderwijs. Niet proeftuinen. Maar werken naar bewezen kwaliteit. Daarom werken we met een Comenius lesmodel en werken we in professionele leergemeenschappen om ons hierin steeds weer te verbeteren en daardoor ons onderwijs te versterken. Ook is er veel aandacht voor de beheersing van de Nederlandse taal door onze leerlingen. Voor de bovenbouw van het havo en vwo moeten de leerlingen op het niveau komen van cognitief academisch taalniveau (CAT). Zonder strikte monitoring van de resultaten (kwaliteitsbeleid) en toegepaste interventies (zoals huiswerkbegeleiding en maatwerklessen) lopen wij het risico dat de leerlingen dat niveau niet halen.

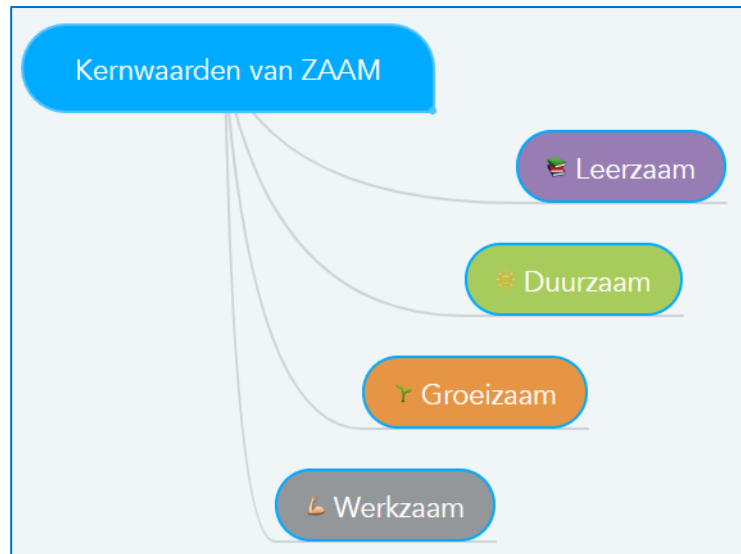
Om het spectrum compleet te maken: in de academische wereld (wo en hbo) staat alles ter discussie en bestaan geen heilige huisjes. Onze leerlingen moeten zich in die wereld staande kunnen houden. Zich niet beledigd voelen als er gevoelige thema's worden bediscussieerd. Dus moet onze school een vertrouwde basis zijn voor het oefenen met onwelgevallige thema's. Maar wel op een pedagogisch verantwoorde manier.

3.3 Levensbeschouwelijke identiteit

Stichting ZAAM (interconfessioneel voortgezet onderwijs) is het bevoegd gezag van 23 scholen in Amsterdam, Zaandam en Monnickendam. Deze scholen verzorgen voor ruim 11.000 leerlingen het onderwijs, variërend van praktijkonderwijs tot en met gymnasium. In de statuten van ZAAM is de volgende doelstelling opgenomen:

'Het geven en verzorgen van kwalitatief hoogwaardig voortgezet onderwijs en ander onderwijs op interconfessionele grondslag (rk/pc) en het daartoe in stand houden en oprichten van scholen voor voortgezet onderwijs en ander onderwijs op interconfessionele grondslag (rk/pc), in – in ieder geval – de regio Amsterdam, Zaandam en omstreken.'

ZAAM bestaat uit herkenbare scholen met een eigen gezicht en met een sterke binding met de omgeving. Het zijn kleinschalige scholen met oog voor de individuele leerling. De verantwoordelijkheid voor het onderwijs ligt zo veel mogelijk bij de individuele scholen. Zo krijgen de scholen de ruimte hun eigen identiteit vorm te geven.

Kernwaarden van Zaam

Waarden, voortvloeiend uit onze christelijke traditie en interconfessionele identiteit, vormen ons moreel kompas en helpen ons de beoogde bijdrage te leveren aan de toekomst van onze wereld. Deze tradities dragen bij aan onze wens om mensen te waarderen en ons vermogen om ons te verbinden. Onderstaande kenmerken van ZAAM passen daarbij:

ZAAM werkt in een breed onderwijsperspectief... LEERZAAM

ZAAM investeert in de toekomst... DUURZAAM

ZAAM ontplooit en verbindt... GROEIZAAM

ZAAM is zichtbaar en herkenbaar... WERKZAAM

Leerzaam

ZAAM biedt goed onderwijs, gericht op kwalificatie en de persoonlijke vorming van leerlingen. Wij sluiten optimaal aan bij de leervragen en mogelijkheden van onze leerlingen. Daarbij willen we steeds met en van elkaar leren. Met ons onderwijsaanbod vergroten leerlingen hun zelfstandigheid en probleemoplossend vermogen. Zo stimuleren wij initiatief en ondernemerschap.

Duurzaam

Onze vensters op de wereld staan open. Wij leiden leerlingen op voor de wereld van morgen, zonder vandaag uit het oog te verliezen. Daarbij hechten we sterk aan duurzaamheid en rentmeesterschap. Het doel is goed omgaan met elkaar, onszelf en de omgeving. Dat betekent ook integer en wijs omgaan met de publieke middelen die we krijgen.

Groeizaam

De diversiteit van onze scholen weerspiegelt die van onze leerlingen en medewerkers. We respecteren én waarderen de onderlinge verschillen in achtergrond, cultuur en geloof, en gaan hierover met elkaar in gesprek. De kleinschaligheid van onze ZAAM-scholen waarborgt dat leerlingen gezien en gekend worden. Zo creëren wij een positief en veilig pedagogisch klimaat en een optimale, veilige leer- en werkomgeving.

Werkzaam

Wij willen participeren en een betekenisvolle rol spelen in onze omgeving. Daarom werken we veel samen met maatschappelijke partners. Tegelijkertijd staan we voor duidelijkheid en voorspelbaarheid naar leerlingen, medewerkers en partners. Onze transparante organisatie heeft een duidelijke structuur en open communicatie. Goed werkgeverschap staat centraal. Wij streven naar professionele ruimte voor ál onze medewerkers.

Vertaling van deze kernwaarden naar het Comenius Lyceum

Leerzaam op het Comenius

Bij ons ligt de nadruk op de kwalificatie: meters maken door gewoon goed onderwijs. Diploma behalen als startpunt van een succesvolle toekomst. Bijdragen aan de kansengelijkheid in deze stad. Socialisatie door verschillende projecten en burgerschap teneinde onze leerlingen te laten integreren in deze superdiverse stad; respect voor de ander met behoud van het eigene.

Duurzaam op het Comenius

Door ons Econasium (ons boven-curriculair programma gericht op duurzaamheid en sociale verbinding vanuit de 17 duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties) te verbinden met de kunstvakken en onze informatietechnologie leren onze leerlingen denken vanuit duurzaamheid en rentmeesterschap. Ze leren creatieve oplossingen te bedenken voor een duurzame toekomst.

Groeizaam op het Comenius

Onze school staat in diepe verbinding met de buurt (door ruimte te bieden aan maatschappelijke non-profit organisaties, samen te werken met buurtorganisaties, e.a.) en de opvoedingsidealen van de ouders die hun kind aan ons toevertrouwen. Subjectificatie is hierin het sleutelwoord.

Werkzaam op het Comenius

Het gebouw is zeven dagen per week in gebruik. Door de weeks door de school en in het weekend door externe partijen met een maatschappelijke functie in de buurt. Ook in de

avonduren worden er bijvoorbeeld Nederlandse lessen verzorgd aan volwassenen door een buurtorganisatie.

We werken samen met andere scholen in projecten, met ideële organisaties met ons Ecomnasium en met projecten die onze leerlingen de kans geven een inkijkje te nemen in grote organisaties of culturele instellingen.

Kortom: wij verbinden onze leerlingen met de stad.

3.4 Aanbod

Het aanbod van onze school bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en de samenleving. De school biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat. Het aanbod is dekkend voor examenprogramma's. Het aanbod bereidt de leerlingen inhoudelijk goed voor op het vervolgonderwijs. Dit aanbod omvat mede activiteiten op het gebied van loopbaanleren (LOB).

Leerlingen groeien op in een pluriforme samenleving. Daarom is het onderwijs gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en op kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het aanbod dat de school biedt, sluit aan bij het niveau van de leerlingen en kan gedurende de schoolloopbaan worden verdiept en verbreed, zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Dit betekent bijvoorbeeld dat de school voor leerlingen met een taalachterstand een aanvullend taalaanbod heeft. Bovendien heeft de school de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen verdeeld. De school legt de doelen voor het onderwijs en de opbouw van het aanbod vast in het schoolplan.

Eigen aspecten van kwaliteit

Onze doelgroep vraagt om wetenschappelijk onderbouwd en doordachte pedagogiek en didactiek. Daartoe werken we met een Comenius lesmodel (bijlage 1) en de transformatieve school. Alle docenten worden geacht te werken conform deze modellen, het team wordt erin geschoold en in de lesbezoeken wordt gemonitord of de modellen ook daadwerkelijk worden gehanteerd.

Naast een stevig basisprogramma (de 'goede lessen') bieden we de leerlingen extra uitdaging middels :

- het Econasium (een duurzaamheidsprogramma gebaseerd op de 17 SDG's),
- Cambridge English,
- een vwo+ programma,
- IT-onderwijs met innovatieve technieken,
- muzieklessen en beeldende vorming,
- burgerschapsprojecten zoals indemIKs, de jongerenrechtbank en Giving Back.

De zes modules

<i>We Create</i>	it & techniek
<i>We Grow</i>	ecologie
<i>We Research</i>	exact
<i>We (think we) Know</i>	wetenschapsfilosofie
<i>We Care</i>	sociale duurzaamheid
<i>We Communicate</i>	mediakennis en contact met leerlingen van scholen in andere landen

Afbeelding: De zes modules van het vwo+ programma

3.5 Leerstofaanbod

De lessentabel is gebaseerd op een gemiddeld schools aanbod. De basis zal gelijk blijven om onze leerlingen voor te bereiden op een succesvolle deelname aan het WO, hbo en het mbo. Extra examenvakken zijn muziek op de havo/ vwo en kunstvakken 2 (kbv) op de mavo.

We bieden lessen aan van een klokuur.

Lestijden

1	08.45	–	09.45
2	09.45	–	10.45
Pauze	10.45	–	11.15
3	11.15	–	12.15
4	12.15	–	13.15
Pauze	13.15	–	13.45
5	13.45	–	14.45
6	14.45	–	15.45
7	15.45	–	16.45

De volgende vakken bieden we aan op de mavo:

- Aardrijkskunde
- Beeldende Vorming
- Biologie
- Dienstverlening en Producten
- Economie
- Engels
- Frans
- Geschiedenis
- Informatietechnologie
- Kunstvakken 2 (kbv)
- Kunstvakken 1
- Lichamelijke Opvoeding
- Loopbaan Begeleiding
- Maatschappijleer
- Maatschappijkunde
- Mentorles
- Nask 1
- Nask 2
- Natuur-/Scheikunde
- Nederlands
- Wiskunde (incl. rekenen)

Deze vakken bieden we aan op de havo en het vwo:

- Aardrijkskunde
- Biologie
- Beeldende v
- Ckv
- Duits
- Economie
- Engels
- Cambridge Engels
- Frans
- Geschiedenis
- Handvaardigheid
- Informatica
- Levensbeschouwing
- Lichamelijke Opvoeding
- Maatschappijleer
- Maatschappijwetenschappen
- Mentoruur
- Muziek
- Mediawijsheid
- Natuurkunde
- Nederlands
- Scheikunde
- Wiskunde A
- Wiskunde B

Er zitten verschillen tussen de vakken van de mavo aan de ene kant en de havo/ vwo aan de andere kant omdat het twee scholen zijn die zijn samengevoegd tot één. Bepaalde vakken zijn keuzes uit het verleden in een andere context. Wel moet de mavo het de leerlingen goed mogelijk maken om door te stromen naar de havo.

De lessentabel wordt jaarlijks geëvalueerd en waar wenselijk of nodig aangepast.

3.6 Taalbeleid

In ons taalbeleid is aandacht voor de bewustwording van het niveau in de Nederlandse taal bij leerlingen. Dit gebeurt in de Nederlandse les door leerlingen kennis te laten maken met de 1F en 2F niveaus in de methode. Verder willen we dat bij ons iedere les een taalles is.

Over de beheersing van en de waardering voor de moedertaal.

Ons taalbeleid is gebaseerd op de kernpunten die in verschillende werkgroepen taalbeleid zijn geformuleerd. Wat we daarbij nog willen ontwikkelen is de extra aandacht die we kunnen besteden aan de meertaligheid die bij veel leerlingen aanwezig is. Uit onderzoek komen twee aandachtspunten naar voren aangaande dit thema.

- de meerwaarde van meertaligheid: het belang van erkenning van meertaligheid voor het welbevinden van de leerling en voor de ontwikkeling van de leerling.
- het probleem van meertaligheid: om een havo of vwo-diploma te halen moet de leerling presteren op hoog niveau in de voertaal, het Nederlands, te weten 3F en 4F.

Hoe beter de leerling zijn moedertaal beheerst, hoe makkelijker kennis en vaardigheden in de tweede taal opgepakt kunnen worden. Andersom heeft ook de tweede taal invloed op de eerste taal. De ontwikkeling van kennis en vaardigheden en het besef van concepten in de voertaal stimuleert de ontwikkeling van de moedertaal (Cummins, 2000).

Tweetalig en drietalig onderwijs heeft volgens Cummins (2000) geen nadelig effect op de ontwikkeling van de voertaal van de school. Als leerlingen de moedertaal niet actief blijven ontwikkelen kan de actieve beheersing van de taal sterk verminderen, waardoor een vreemding van de ouderlijke cultuur kan ontstaan. Om dit te voorkomen moeten ouders genoeg mogelijkheden bieden om de moedertaal te blijven oefenen. School kan hieraan een bijdrage leveren door tweetaligheid te benoemen als een positief element en projecten te organiseren waarin tweetaligheid gevierd wordt. ***Het is belangrijk om de identiteit die leerlingen ervaren in hun tweetaligheid actief te erkennen om zo te voorkomen dat zij zich afgewezen voelen als de moedertaal niet genoeg verwelkomd wordt (Cummins, 2001).***

Muiswerk en NUmo

We hebben gekozen voor Muiswerk als toetsingsinstrument. Muiswerk is vrij volledig in haar rapportage en tegelijkertijd gebruiksvriendelijk in de afname. Ook kan er met Muiswerk makkelijk geremedieerd worden. Tevens hanteren we daarvoor (en ook voor Rekenen) het programma NUmo.

Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid in de vaktalen.

Docenten moeten bij ons taalgericht vakonderwijs geven. Om dit te ondersteunen hebben we informatie voor docenten beschikbaar waarin de belangrijkste tools staan voor docenten. Uit gesprekken met docenten komt naar voren dat veel docenten dit lastig vinden. Daarom is het vakwerkplan het startpunt. Daarbij is het belangrijk dat aandacht voor taal niet alleen door de taalcoördinator gedragen wordt, maar door elke docent zelf.

3.7 Maatwerk

We monitoren de vorderingen van de leerlingen (middels het datasysteem van Magister – MMP, de rapportvergaderingen, de cijfercontrole, de PTA-cijfers. We bieden waar nodig maatwerk om de eventuele achterstanden weg te werken.

Maatwerkuren

We werken met maatwerkuren. Die plannen we voornamelijk op de dinsdagmiddag. Leerlingen die extra les en ondersteuning nodig hebben voor een specifiek vak laten we deelnemen aan deze maatwerklessen welke in kleine groepjes plaatsvinden.

Huiswerkbegeleiding

Alle leerlingen uit klas 1 hebben huiswerkbegeleiding in het lesrooster. Tijdens studievaardigheden leren zij hun huiswerk plannen, ontdekken zij hoe ze het beste leren, maken zij het huiswerk van de dag of werken ze vooruit aan een toets. De leerlingen worden hierbij begeleid door hun mentor en door studenten. Ook krijgen de leerlingen een schoolagenda die door ons ontworpen is en die de leerlingen bij zich moeten hebben bij het noteren en het plannen van het huiswerk.

Lenteschool en zomerschool

Om doubleren te voorkomen bieden we een lenteschool aan (in of rond de meivakantie) of een zomerschool (aan het begin en/of eind van de zomervakantie). De vakdocent geeft oefenstof op die de leerling dan op school maakt en leert. Dit wordt verzorgd door een externe organisatie die hierin gespecialiseerd is. De kosten zijn voor school.

Examentraining

In de examenklassen hebben leerlingen verschillende mogelijkheden om zich goed voor te bereiden op de examens, zoals maatwerkuren en de examentrainingen vóór en tijdens de meivakantie. Het is ons tot op heden gelukt om deze kosteloos aan te bieden.

Korte bijspijkertrainingen

Soms gebeurt het dat een docent langere tijd ziek is of dat leerlingen bij een specifiek vak achterlopen. Dan bieden we daar extra ondersteuning voor aan. Leerlingen komen dan bijvoorbeeld twee keer een zondag extra naar school om bij te spijkeren.

3.8 Extra uitdaging

Er zijn grote verschillen tussen leerlingen. In ons onderwijs houden we daar rekening mee. Voor leerlingen die extra uitdaging aan kunnen, bieden we bijvoorbeeld het Cambridge programma voor het vak Engels. Of het plusprogramma binnen het vwo+. Ook bieden we leerlingen extra uitdaging met ons Econasium en verschillende projecten. In die projecten leren ze vaardigheden, die goed van pas komen bij de vervolgstudie op het mbo, de hogeschool of universiteit.

Econasium

In deze tijd is duurzaamheid een belangrijk maatschappelijk thema. Ieder mens moet zijn of haar verantwoordelijkheid nemen voor de leefomgeving en de natuur. Dat lijkt niet meer vanzelfsprekend. Het Econasium bestaat uit een sociaal lab voor debat en onderzoek en een kas waar leerlingen in aanraking komen met de natuur in het gebouw. Ook daar kunnen ze onderzoek doen. In het huidige schooljaar willen we het Econasium verbinden met ons informatietechnologie-aanbod.

Verder willen we dat docenten in alle vakken aandacht besteden aan de 17 duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties.

Afbeelding: beeld van de 17 duurzaamheidsdoelen van de VN, leidend voor het Econasium.

Vwo+

Dit jaar starten we met het vwo+ programma. Dit is een tweejarig extra programma voor de vwo-brugklas. Wij bieden onze vwo-leerlingen uitdagende thema's aan. Op een leuke manier gaan de leerlingen bijvoorbeeld aan de slag met Lego Mindstorm, het observeren van waterdiertjes en maken de leerlingen zelf een documentaire. Ondertussen leren de leerlingen erg veel over biologie, fake news en programmeren.

Leer creatief denken
Bedenk nieuwe 3D-oplossingen
Ontdek de digitale wereld

De sterke basis

COMENIUS vwo havo mavo
Lycium

Eco Science

In de mavo-onderbouw krijgen de leerlingen ICT-vaardigheden en maken zij kennis met STEAM-onderwijs. STEAM is een afkorting voor Science, Technology, Engineering, Art en Mathematics. Vrij vertaald: Wetenschap, Techniek, Bouwkunde, Kunst en Wetkunde. Uitgangspunt van STEAM-onderwijs is dat de leerlingen de ruimte krijgen om te ontdekken, ervaren, ontwerpen, aan te passen en samen te werken. In de lessen maken de leerlingen o.a. kennis met programmeren, robotica en 3D printen. Ook maken ze op een laagdrempelige wijze kennis met hun toekomstige wereld.

Scolopendra/ de dierenwerkgroep

We kweken en houden onze eigen tropische dieren. Heel wat verschillende, van hagedis tot kikker, van spin tot schorpioen. Er is dus veel te zien! De verblijven van deze dieren (de terraria) staan in ons biologielokaal en in onze ecokas. De dieren worden door leerlingen verzorgd.

In de Scolopendra leren de leerlingen die deel willen nemen aan deze werkgroep over de verzorging en kweek van dieren zoals baardagamen, bidsprinkhanen, gifkickers, vogelspinnen en nog veel meer. Soms gaat de groep naar een natuurgebied of de dierentuin.

Giving Back

Talent alleen is niet genoeg voor een succesvolle carrière. Je hebt als jongere vaak ook mensen nodig aan wie je je kunt spiegelen. En die je wegwijs maken in de moderne maatschappij, bij bedrijven, instellingen, overal. Als je een achtergrond hebt met weinig van dat soort contacten en perspectieven gaat het niet vanzelf.

Om je een steuntje in de rug te geven is er Stichting Giving Back. Een landelijke organisatie die al ruim 20 jaar jongeren helpen meer uit hun talent te halen. Ook op het Comenius Lycium.

Het programma van Giving Back helpt deze leerlingen flink vooruit. Het bestaat uit twee onderdelen: (1) Een activiteitenprogramma met workshops en bedrijfsbezoeken. En (2) een mentortraject, iemand met een prominente maatschappelijke positie en een groot netwerk in Amsterdam gaat de mentorleerling persoonlijk begeleiden en helpt hem/ haar verder met nieuwe contacten en kansen.

De Jongerenrechtbank

Wij zijn één van de eerste scholen in Nederland met een officiële jongerenrechtbank. Dat is heel bijzonder want er is maar een handjevol scholen die dat hebben. Leerlingen kunnen vrijwillig deelnemen. Het is reuze leerzaam, want de leerling ontdekt van dichtbij hoe het Nederlandse rechtssysteem werkt.

In de Jongerenrechtbank spreken onze leerlingen zelf recht over lichte strafbare vergrijpen of conflicten die op onze school zijn voorgevallen. Samen met alle betrokkenen zoekt zij naar het meest rechtvaardige oordeel en oplossing. Die is altijd gericht op herstel van wat is misgegaan. Elk schooljaar nemen nieuwe leerlingen deel aan de jongerenrechtbank. Zij krijgen dan een speciale opleiding van een groep juridische professionals: rechters, officieren van justitie, advocaten en politieagenten. En ze gaan op bezoek bij verschillende juridische instanties. Vervolgens worden ze in een echte rechtszaal officieel beëdigd door een rechter van de Rechtbank Amsterdam.

Is er een conflict op onze school of op een school in de buurt? Heeft een leerling zich misdragen of iets gedaan dat strafbaar is? Dan kan de zaak worden voorgelegd aan de Jongerenrechtbank. Niet de schoolleiding of de leraar maar de Jongerenrechtbank bepaalt dan wat deze leerling moet doen. De Jongerenrechtbank wil de dader niet zomaar straffen. Ze probeert de onderlinge relaties zo te verbeteren dat alle betrokkenen zich er prettig bij voelen.

3.9 Onderwijstijd

Onderwijs is meer dan in een lokaal zitten en de lessen van de docent volgen. Maar het merendeel van de tijd is ons onderwijs klassikaal. Wij willen 'meters maken' met de leerlingen. Docenten zijn wars van ongeplande lesuitval. Iedereen werkt ook met een studiewijzer en -planner. Deze lessen staan in een basisrooster.

Als school hanteren we de wettelijke norm inzake de onderwijstijd:

Mavo: 3700 uur verspreid over vier leerjaren

Havo: 4700 uur verspreid over vijf leerjaren.

Vwo: 5700 uur verspreid over zes leerjaren.

De lessentabel en de jaaragenda worden ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. De onderwijstijd wordt gevormd door

- De geplande lessen conform de lessentabel
- Werkweken en excursies
- Maatwerklessen en bijspijkeractiviteiten
- Culturele activiteiten
- Projectweken
- Onlineonderwijs
- LOB-activiteiten
- Etc.

3.10 Pedagogisch klimaat; Biesta en el Hadioui als bron

Ons pedagogisch en didactisch handelen is natuurlijk gebaseerd op onderwijskundige bronnen. Het heeft geleid tot het Comenius lesmodel (bijlage 1). Natuurlijk is er autonomie voor de professional. Een les kun je niet afwerken langs een sjabloon. Maar de Comeniusles is een richtlijn en sommige elementen zijn zo essentieel (lesdoelen vooraf op bord, check na eind van de les, e.d.) dat het ook niet vrijblijvend is. Zeker startende docenten zijn ermee geholpen.

Voor onze school zijn er, naast de bekende namen als bijvoorbeeld Marzano, Hatty en Van Werkhoven, twee wetenschappers uit de pedagogiek en sociologie die leidend zijn voor de pedagogische en didactische koers van onze school: Gert Biesta¹¹ en Iliass en Hadioui¹². Waarom zij? Omdat het aanleren van de Nederlandse taal voor ons een hoofdthema is. Maar wil je de leerlingen enthousiast maken voor deze vaardigheid dan zullen ze moeten 'klimmen en switchen'.

Gert Biesta

De visie van Gert Biesta is dat het in het onderwijs niet alleen gaat om kennis en vaardigheden (kwalificatie) en vorming in normen, waarden, tradities en praktijken (socialisatie), maar dat onderwijs ook iets van doen heeft met de vorming van de persoon¹³. Het zijn domeinen die onderling met elkaar in verbinding staan. In het vak Engels werk je ook aan de socialisatie en de vorming van de leerling als persoon. Toch is het behulpzaam om het schoolse aanbod expliciet te leggen naast deze drie domeinen omdat je als school ook de verantwoordelijkheid moet nemen om in deze volle breedte te werken:

¹¹ <https://www.uvh.nl/onderzoek/publicaties/wetenschappelijke-publicaties-gert-biesta?1ctrl>

¹² <https://www.onderwijsraad.nl/over-ons/medewerkers/raadsleden/iliass-el-hadioui>

¹³ Bron: <https://www.slo.nl/vakportalen/vakportaal-burgerschap/persoonsvorming/gert-biesta/>

1. De kwalificatie (kwalificeren voor een vervolgopleiding, cijfers halen, vooruitgang boeken).
2. De socialisatie (met succes kunnen deelnemen aan deze superdiverse samenleving en de waarden van onze democratische rechtstaat, de sociale 'verkeersregels' en omgangsvormen). Voor ons betekent het dat onze leerlingen om leren gaan met de bestaande tradities en praktijken in onze samenleving.
3. De subjectwording/ persoonsvorming waarover hier onder de duiding van dit begrip.

De eerste twee begrippen zijn bekend in het onderwijs, de derde kan snel verkeerde interpretaties geven. Subjectwording of persoonsvorming staat voor Biesta niet in het domein van de psychologie of modes als 'growth mindset'. 'resilience', e.d. Het gaat niet om de vorming van de persoon an sich maar om de complexere vraag van de juiste of goede persoonsvorming. Als we de definitie van persoonsvorming overlaten aan politici, beleidsmakers, docenten of opvoeders komt persoonsvorming terecht in het domein van de socialisatie¹⁴. Dan bepalen zij (of wij als school) wat voor personen er gevormd moeten worden, en is het aan 'hen' – de leerlingen, de nieuwe generatie, de nieuwkomers – om zich aan te passen aan en in te passen in wat er van hen wordt verwacht. Zoals aardig, vaardig, en waardig zijn zoals Biesta het zelf formuleert, of tolerant en respectvol. Dus pedagogiek van 'zo zijn onze manieren' (citaat van Biesta).

Persoonsvorming betekent dat de leerling zich moet leren te verhouden tot het gegeven van de menselijke vrijheid. De leerling is, in de woorden van Biesta, niet alleen materiaal dat door ons gevormd moet worden, maar een zelfstandig individu die het vermogen heeft om zus of zo te doen, om wel of niet te handelen, om ja of nee te zeggen, om met de stroom mee te gaan of weerstand te bieden. En die uitdaging die daar voor iedere mens ligt, is om een goede (dat wil bijvoorbeeld zeggen: een verantwoordelijke, een volwassen, een democratische) omgang met de vrijheid die we bij onszelf aantreffen tot stand te brengen. Wij willen dus dat onze leerlingen vrij, verantwoordelijk en volwassen subject (i.t.t. object) in de wereld komen te staan.

Hoe verhoudt dit zich tot het identiteitsthema van onze school?

Bij identiteit, legt Biesta het uit, gaat het om de vraag wie ik ben, terwijl bij subject-zijn het gaat om de vraag hoe ik ben. "Identiteit, de manieren waarop we ons identificeren met bestaande tradities en praktijken of ons inzetten voor het creëren van nieuwe tradities en praktijken, van nieuwe identificatiemogelijkheden, is daarmee niet onbelangrijk. Maar voor het vraagstuk van hoe we omgaan met onze vrijheid – en dat is de kwestie van het subject-zijn, gaat het er uiteindelijk om wat we met onze identiteit(en) doen, en niet slechts om welke identiteit we hebben".

¹⁴ Bron: <https://www.slo.nl/publish/pages/4507/essay-persoonsvorming-gert-biesta.pdf>

Ook vallen kunstvakken (en 'Bildung') op zich niet onder persoonsvorming maar onder socialisatie.

Ook voor ons dus vraagt het veel om deze theorie goed te begrijpen. Ruimte geven aan de Islamitische identiteit van de leerlingen op onze school (stilte-/gebedsruimte, Halal-eten, vieren van Islamitische feestdagen, e.a.) valt dus niet onder de persoonsvorming. **Wel de vraag wat de leerlingen doen met hun identiteit** (dus niet welke identiteit ze hebben). In vrijheid en zonder vormingsdoel.

De interessante vraag is: zijn oproerkraaiers mensen die uiting geven aan hun subjectificatie? Beeld van LinkedIn. Waar ligt de grens? Wat maken we wakker? En zo vraagt dit thema om een diepgaande reflectie om dit breed gedragen en op de juiste wijze uit te voeren op onze school.

VPRO
17.627 volgers
4 u • Bewerkt •

Hoe komt het dat activisten meestal eerst gezien worden als oproerkraaiers en relschoppers terwijl hun actiepunten later vaak gemeengoed worden?

In haar nieuwe documentaire 'Oproerkraaiers' onderzoekt Sunny Bergman het hedendaagse activisme en de relatie tussen actievoeren en maatschappelijke verandering. Wie zijn deze oproerkraaiers en wat beweegt hen? Kijk 7 december, 20.25 uur op NPO 2

47 • 2 commentaren

Interessant Commentaar Delen Versturen

De transformatieve school van Iliass el Hadioui

Iliass el Hadioui is de intellectueel hoeder van de transformatieve school. Kerndoel van de transformatieve school is de inspanning om onze doelgroep te laten 'klimmen en switchen'. Klimmen betekent schoolsucces. Switchen betekent een adequate houding in de klas tonen. Niet klimmen betekent geen vragen durven stellen, onzichtbaar zijn, denken dat docenten je dom vinden. Niet switchen betekent te stoer zijn om boeken bij je te hebben, om geen straattaal te uiten. Terwijl beide groepen wel degelijk de vaardigheden en intelligentie hebben om een diploma te halen of op te stromen. Ze zitten zichzelf in de weg en als school moet je dan niet alleen met de resultaten bezig zijn maar ook de leerlingen proberen ander gedrag te laten tonen. Hoe dat moet wordt getraind binnen de transformatieve school en de leergemeenschap die daaraan vast zit. Het hoogst haalbare doel is teacher-efficacy (de docent heeft het gevoel in control te zijn en ziet iedere leerling in zijn of haar individuele potentie) en Self-Efficacy bij leerlingen (zelfvertrouwen, overzicht, controle). Dezelfde items die John Hattie beschouwd als de meest succesvolle interventie die je kunt toepassen om betere lessen en dus resultaten te krijgen.

Dat transformatief handelen in de klas bestaat uit:

A. Spelgevoel

1. Herkennen van 'tipping-points'
2. Beheersing 'tipping-points'
3. Erkenning en waardering geven op de schoolladder

B. Student Self-Efficacy

4. Succeservaringen
5. Succeservaringen zien
6. Aanmoediging/ opbouwende feedback
7. Emoties reguleren (stress, angsten, nervositeit)

C. Gezag

8. Consequent handelen
9. Professioneel handelen
10. Normatief kader stellen en handhaven
11. De 'emotionele-bluetooth'

D. Trouw aan de (hogere) leerdoelen

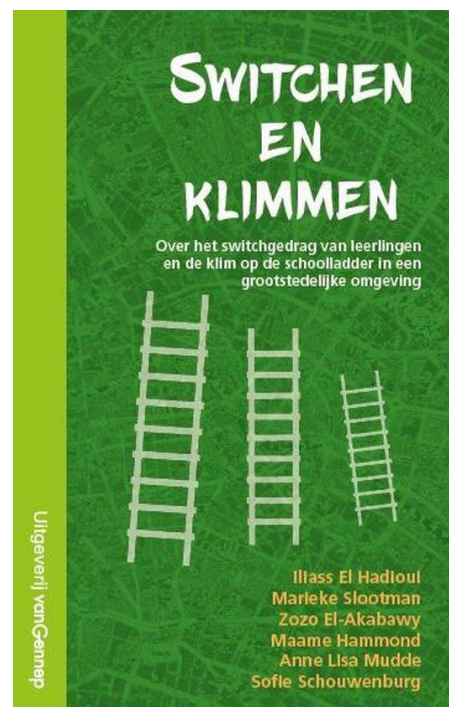
12. Gericht op de leerdoelen
13. Didactische verbinding met de buitenschoolse leefwereld
14. Motivatie door positieve 'flow'
15. Inclusieve didactiek: 'school-wij'

De meeste invloed op de leerlingenprestaties heeft dan volgens de onderwijskunde (in volgorde):

1. Collective Teacher-Efficacy
2. Self-Efficacy
3. Feedback
4. Eerdere prestaties
5. Sociaaleconomische status
6. Thuisomgeving
7. Ouderbetrokkenheid
8. Motivatie van de leerlingen

Samengevat: De school (de mensen, het gebouw en het programma) is een warm nest voor onze leerlingen. Ze moeten zich in veiligheid kunnen ontwikkelen en vanuit deze school de wereld in haar pluriformiteit leren ontdekken. En ook moeten leerlingen oefenen hoe ze zich moeten en kunnen verhouden tot die wereld. Het is een kansenschool. De kans op een succesvolle vervolgopleiding, staande blijven binnen een academische wereld, de hogeschool of de beroepswereld van het mbo.

Ook houdt de school rekening met de achtergrond van de leerlingen, denk aan een verplichting vanuit school dat leerlingen deel moeten nemen aan werkweken. Wij geven de leerlingen een venster op de wereld. Brengen ze in aanraking met hun eigen talenten die verder reiken dan hun eigen opvoeding. Denk aan muziek en andere kunstvakken. Maar we willen hen ook hun eigen achtergronden laten verkennen zodat ze zich beter staande kunnen houden in dit land met harde standpunten als het gaat om Islamitisch gedachtengoed.

3.12 Onderwijsleerproces; didactisch handelen

Wij zijn geen conceptschool maar tamelijk basic in ons didactische aanpak. We kiezen voor 'bewezen kwaliteit'. Ouders en leerlingen verwachten van ons ook steengoede lessen. Daarom werken we vanuit de Comeniusles en is er regelmatig op studiedagen aandacht voor didactiek.

Self-Efficacy en teacher efficacy zijn belangrijke uitgangspunten als het gaat om ons didactisch handelen. Dus docenten en de leerlingen 'in control' zien te krijgen zodat ze een beetje gaan denken als Pippi Lang-kous: "ik heb het nog nooit gedaan dus ik denk dat ik het wel kan."

3.12.1 Monitoring pedagogisch-didactisch handelen

Om de kwaliteit van de lessen te monitoren evenals de resultaten hanteren we diverse acties:

Hoe weten docenten hoe te werken?

- Nieuwe docenten krijgen een buddy, iemand die laagdrempelig allerlei praktische vragen kan beantwoorden.
- Nieuwe docenten krijgen ondersteuning van de teamleider, de vaksectievoorzitter en de begeleider nieuw personeel.
- We werken met vakwerkplannen per sectie, met een PTO of PTD voor elk leerjaar, een PTA voor de (voor)examenklassen, een Comeniuslesmodel en een gedeelde map met documenten die van nut en waarde zijn. Dit om alle docenten handvatten te geven bij de inrichting en opzet van hun werk.
- Het taalbeleid is een terugkerend punt in de teamscholing.
- De school werkt met een gidsje (de FAQ) waarin afspraken staan voor docenten zodat we een gemeenschappelijk gedeelde pedagogiek hanteren.
- We vragen en stimuleren docenten bij elkaar in de klas te kijken en elkaar hierop feedback te geven.

Hoe weet de schoolleiding wat de kwaliteit is van het handelen van docenten?

- Teamleiders gaan op lesbezoek, vaak voorafgaand aan een functioneringsgesprek (de FOG of de POP).
- De les wordt nabesproken.
- De les wordt in het DOT gescoord. Dit digitale programma maakt het mogelijk om tot een 'vloot-schouw' te komen waar in het algemeen het team goed scoort en waar algemene knelpunten zitten. Ook is het mogelijk om op individuele basis naar een

docent te kijken en daar een scholingsplan mee af te spreken bij knelpunten of deze docent juist te vragen om als voorbeeld te dienen voor anderen (teamscholing).

- Jaarlijks nemen we tevredenheidsonderzoeken af onder ouders en leerlingen.
- Om de paar jaar nemen we een tevredenheidsonderzoek onder personeel af, waaronder de monitoring naar werkdruk.
- Docenten vragen regelmatig hun leerlingen om feedback te geven op hun lessen. Dat gebeurt in de VO Spiegel. De uitkomst is door de schoolleiding te monitoren en kan ook meegenomen worden in het professionele gesprek.

3.13 De docent

De docent op onze school is een bevoegde docent die goed voorbereid zijn lessen verzorgd, planmatig werkt in de klas, let op de taalbeheersing van de leerlingen, orde kan houden maar ook de leerlingen het gevoel geeft de potentie in ze te zien. Deze docent kan transformatief handelen in de klas. Hij beheerst het 'spel'.

Deze docent voelt zich gesteund door de schoolleiders welke laagdrempelig benaderbaar zijn. Ze zijn bereidwillig om advies te geven, te coachen of te ondersteunen. Ook kan deze docent terugvallen op een sterk en doelmatige ondersteuningsstructuur. De docent is 'in control' middels goede informatievoorziening, communicatie en professioneel geleide vergaderingen. Deze vergadering dient als professionele leergemeenschap.

De docent wordt gemotiveerd door veel scholingsmogelijkheden en de ruimte daarvoor, professionele autonomie gebaseerd op vrijheid en verantwoordelijkheid en carrièremogelijkheden.

We verwachten dan ook dat onze docenten zich scholen in de uitgangspunten van de Transformatieve school en een warm hart toedragen aan onze specifieke leerlingenpopulatie. Een pedagogisch doel is het integreren van de jongeren, niet het assimileren.

3.14 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Voor binnenkomst in het brugjaar verzamelen we zoveel mogelijk data van de nieuwe leerlingen van de basisschool en verwerken dat in het dossier en Magister. In het eerste leerjaar nemen we bij hen de muiswerktoets af als referentie voor het niveau waarop ze presteren in de kernvakken. Ook zetten we NUmo in. Dat doen we ook in het tweede jaar en zijn voornemens dat ook in het derde leerjaar te gaan doen. Naast deze informatie worden de reguliere

vorderingen gelegd, de behaalde cijfers voor alle vakken. In de (voor)examenklassen wordt via MMP elke leerling gemonitord op vorderingen.

In MMP kun je signaalleerlingen detecteren. We hebben een externe kwaliteitsondersteuner die op verzoek diverse kwaliteitsdata aanlevert maar door scholing worden de teamleiders er zelf ook zeer handig in (en de externe schoolt de teamleiders). De volgende stap is dat ook mentoren in MMP kunnen zien hoe hun leerlingen er voor staan en welke leerlingen gekenmerkt kunnen worden als signaal-leerling.

Deze groep (in alle leerjaren) worden dan opgeroepen voor de volgende vormen van extra ondersteuning:

1. Maatwerkuren, bijlessen op de dinsdagmiddag, verzorgd door de eigen docent.
2. Huiswerkbegeleiding/ studievaardigheden, verzorgd door externe specialisten.
3. De ondersteuningsstructuur; via de ondersteuningscoördinator krijgt de leerling begeleiding en ondersteuning in complexe taalproblemen of gedrag.
4. Vak-trainingen (lessen in één tot drie specifiek aangewezen vakken) op zondagen of vakanties. Verzorgd door externe specialisten.
5. Zomerschool, lenteschool.

De kwaliteitsmonitoring/ het detecteren van leerlingen met achterstanden wordt gepleegd door:

- de teamleider
- de teamondersteuner (docent met taken in de leerlingbegeleiding)
- het ondersteuningsteam
- de kwaliteitsmedewerker
- regievoerder huiswerk (docent met taken die zorgt dat de tests worden afgenomen)
- en het thema staat frequent op de agenda van de schoolleiding en de mentorenvergaderingen.

Er zijn trainingen (binnen Zaam en ingehuurd op locatie) in Muiswerk, AMN en MMP. Vooral het gebruik van en de handigheid in MMP groeit het laatste jaar sterk onder de schoolleiding.

Om de achterstanden weg te kunnen werken vraagt de school ieder jaar diverse subsidies aan bij de gemeente Amsterdam, de overheid en het samenwerkingsverband. Dat richt zich op de maatwerklessen, ondersteuning van ouders, de Transformatieve school, taalvaardigheid, plezier in taal, teamscholing, de lente- en de zomerschool. Er zijn dus voldoende additionele financiële middelen om dit te kunnen bekostigen.

3.15 Ondersteuning en begeleiding

Op de website van de school is ons (school)ondersteuningsprofiel te vinden. Hierin staat onze leerlingenondersteuning beschreven. Wat zijn onze accenten:

- ✓ We zijn een kansenschool. We monitoren de studievoortgang van al onze leerlingen en plegen interventies waar het mis dreigt te lopen. Maakt de leerlingen de kans op opstroom, dan geven we die kans vroegtijdig. Of stimuleren om na de mavo nog de havo te gaan halen (of vwo na de havo).
- ✓ We werken nauw samen met instanties als de GGD (jeugdverpleegkundige en schoolarts) en externe leerlingenondersteuning (OKT, e.d.).
- ✓ We werken met een fulltime ondersteuningscoördinator en diverse medewerkers die buiten de lessen betrokken zijn bij de opvang en begeleiding van leerlingen met problemen of die dreigen vast te lopen.
- ✓ We hanteren een taalbeleid. Taalachterstand is een belangrijke risicofactor op onze school waar het gaat om voortijdige uitval of afstroom naar een lager niveau. Daarom moeten we ons ervan bewust zijn wát het risico is en wát wij maximaal kunnen doen om leerlingen op niveau te krijgen.
- ✓ Ouders worden altijd betrokken in de ondersteuningsstructuur als we praten over een leerling die dreigt vast te lopen of waar problemen mee zijn.

3.15.1 Pedagogische en sociaal-emotionele ondersteuning

OOP en docenten team

De basisveiligheid en de prettige sfeer op het Comenius Lyceum worden verzorgd door het docententeam en de medewerkers van het onderwijsondersteunend personeel. Binnen het Comenius Lyceum zijn conciërges werkzaam, die toezien op de gang van zaken tijdens pauze momenten en gedurende leswisselingen. Ter ondersteuning van de conciërges wordt er tijdens de pauzes ook door de docenten gesurveilleerd.

Mentor

Het basistoezicht op leerlingen wordt verzorgd door de mentor. Hij/zij houdt de leervorderingen in de gaten, evenals de sociaal-emotionele ontwikkeling. De mentoren op het Comenius Lyceum zorgen voor een veilige sfeer in de klas en bouwen een vertrouwensrelatie op met de leerlingen. De mentoren hebben geregeld gesprekken met de leerlingen in hun klas over verschillende zaken. Belangrijkste onderwerpen zijn echter cijfers, studievaardigheden, motivatie en werkhouding.

Toezicht op verzuim

Aanwezigheid in de lessen is belangrijk. Elke docent houdt tijdens de les in Magister (het digitale leerlingvolgsysteem) de aanwezigheid van de leerlingen in de les bij. Het Comenius Lyceum heeft een verzuimcoördinator. Hij/zij houdt het verzuim van alle leerlingen in de gaten. Indien de school niet op tijd een absentiemelding heeft ontvangen van de ouders, wordt er 's ochtends naar huis gebeld om te controleren wat de reden is van de absentie. De verzuim-coördinator rapporteert terug aan de teamleider en de mentor om tijdig te interveniëren als er sprake is van ongeoorloofd verzuim.

De teamleider is samen met de mentor verantwoordelijk voor een passende interventie. De mentor en leden van het ondersteuningsteam zijn verantwoordelijk voor de sociaal-emotionele begeleiding.

Klassenbespreking

Klassenbesprekingen zijn structurele overlegmomenten waarbij efficiënte uitwisseling van informatie over leerlingen plaatsvindt. Een klassenbespreking is een met enige regelmaat terugkerend moment, waarop volgens een bepaalde systematiek door docenten gesproken wordt over de actuele ontwikkeling van de leerling, in de meest brede zin van het woord. Klassenbesprekingen zijn op het Comenius Lyceum een organisatorisch middel waarin het handelingsgericht werken samenkomt volgens de cyclus van het HGW:

1. Signaleren
2. Plan van aanpak (en doelen) opstellen per leerling (SMART)
3. Uitvoering
4. Evalueren effect van de plannen en uitvoering

Met de klassenbesprekingen wil de school de volgende doelen bereiken: het maximale uit iedere leerling halen (kijkend naar de onderwijsbehoefte). De docenten leren van elkaar met tips&tools (wat werkt bij deze leerling). Het beter laten verlopen van de leerprocessen in de klas en om meer effectieve onderwijstijd te creëren (het plan van aanpak is hierop gericht). De voorbereiding van de klassenbespreking is de taak van de mentor en de afdelingsleider. De leerling en ouders worden door de mentor nadrukkelijk betrokken als partner in de uitvoering van het plan van aanpak.

Leerlingbegeleider voor de mavo

De leerlingbegeleider heeft zowel in de eerste lijn als in de tweede lijn een rol. In de eerste lijn houdt de leerlingbegeleider supervisie over de uitvoering van de ontwikkelingsperspectieven door de mentor en vakdocenten. In de tweede lijn kan de leerlingbegeleider worden ingeschakeld als de problematiek van een jongere de expertise van de mentor en de vakdocenten overstijgt. De leerlingbegeleider kan ook lichte vorm van begeleiding bieden aan leerlingen.

Ondersteunings-/ zorgcoördinator

De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor het zorgbeleid. Zij zorgt voor samenhang en afstemming van het zorgbeleid. Zij stuurt collega's aan die te maken hebben met het zorgbeleid en neemt de beslissingen binnen de tweede lijn over eventuele verwijzingen. De zorgcoördinator is intern en extern aanspreekpunt voor alle zaken op het gebied van zorg. De zorgcoördinator ondersteunt de mentoren bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van het ontwikkelingsperspectief.

Remedial Teachers

De RT-er werkt in kleine groepen met leerlingen met achterstanden op lees- en taalgebied en leerlingen met onvoldoende niveau op rekengebied.

Decaan

De decaan begeleidt leerlingen bij het maken van keuzes die te maken hebben met de toekomst. Zowel aan het einde van het tweede als van het derde jaar moet gekozen worden voor een combinatie van vakken. Een rode draad in de begeleiding is de oriëntatie op studie en beroep. De decaan geeft ook advies bij tussentijds uitstroom en biedt begeleiding bij een school overstap.

Trajectmedewerker

De trajectmedewerker is verantwoordelijk voor begeleiding van de leerlingen die geplaatst zijn in de Traject klas.

Vertrouwenspersoon

Voor problemen van vertrouwelijke aard kunnen de leerlingen terecht bij de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon gaat discreet om met de verstrekte informatie en wijst zo nodig op verzoek door naar externe instanties.

Veiligheidscoördinator

Het Comenius Lyceum heeft een veiligheidscoördinator. Deze monitort de algehele gang van zaken en bemoeit zich specifiek met incidenten waarbij de veiligheid van leerlingen of personeel in het geding is. Hij of zij registreert de incidenten en denkt mee met de aanpak hierin. Als er schoolbreed interventies moeten worden gedaan, is hij/zij de coördinator hierin.

Aandachtsfunctionaris Kindermishandeling

Deze rol wordt ingevuld door de zorgcoördinator en houdt in dat zij advies en ondersteuning geeft in alle zaken waarin (mogelijk) kindermishandeling speelt. De meldcode kindermishandeling is leidend.

Anti-pest coördinator

De anti-pestcoördinator is verantwoordelijk voor het opstellen van het pestprotocol en de uitvoering binnen de school.

Begeleider passend onderwijs (BPO)

Begeleider Passend Onderwijs (BPO) richt zich op

- de onderwijskundige ondersteuning van leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte,
- de ondersteuning van docenten in het onderwijskundige proces.

Hij of zij kan op alle momenten in de zorgstructuur ingezet worden en ook op verschillende niveaus: ter ondersteuning van de leerling, de docent, de mentor, de zorgcoördinator of het team. De vorm van ondersteuning hangt af van de vraag. Is versterking en professionalisering van de docent nodig, of juist ondersteuning van de leerling? De begeleider passend onderwijs zorgt voor afstemming met de betrokkenen in en om de school. Het doel van de ondersteuning is om leerlingen zoveel mogelijk passend onderwijs te bieden binnen de eigen school.

3.16 Loopbaangericht onderwijs en het decanaat

Het CLA biedt de ondersteuning en begeleiding van haar leerlingen door haar onderwijs loopbaangericht, persoonlijk en op maat te organiseren. Dit draagt bij aan een weloverwogen keuze van een leerling voor het vervolgonderwijs. Op de havo/vwo ligt het werk bij de decaan en de mentor. Op de mavo is er decaan en een docent voor het vak LOB. Er is binnen de mavo meer aandacht voor LOB dan bij de havo en het vwo.

3.17 Sociale en maatschappelijke competenties

De formele tekst hierin luidt: De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de gestelde doelen.

Dit onderwerp vraagt binnen onze school meer dan een gemiddelde aandacht omdat verreweg de meeste leerlingen een migratieachtergrond hebben. Wij hebben inzake de socialisatie van onze leerlingen een belangrijke opdracht. Voor de socialisatie zetten wij naast het vak maatschappijleer de volgende 'instrumenten' in:

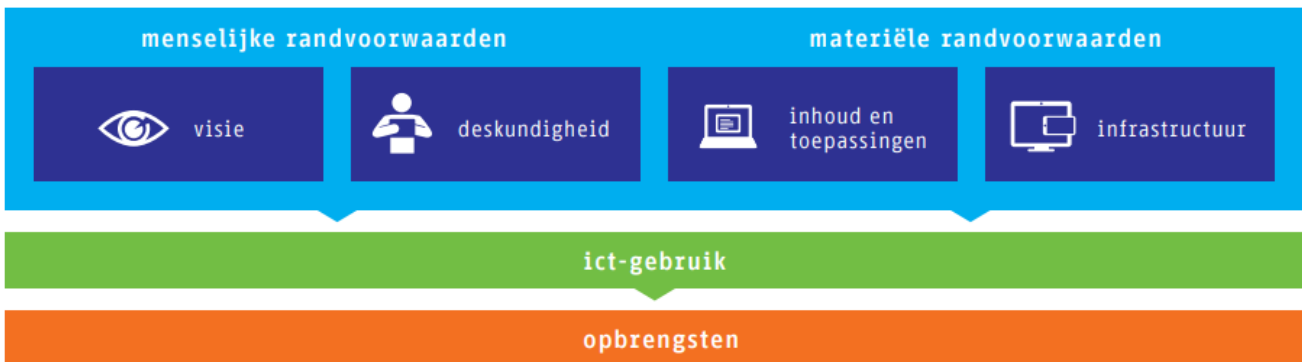
- We bieden het vak maatschappijwetenschappen aan (havo en vwo) en maatschappijkunde (mavo).
- Het project indemIKs; een samenwerking met het Hyperion. Leerlingen van verschillende kleur en uit verschillende stadsdelen ontmoeten met elkaar de diversiteit van deze stad
- Giving Back; een mentorproject voor bewezen talentvolle én ambitieuze scholieren, die vanwege hun achtergrond minder perspectieven hebben op een succesvolle carrière. Niet omdat ze niet willen, maar omdat ze in hun directe omgeving niemand kennen die hen wegwijs kan maken in de moderne maatschappij, aan wie ze zich kunnen spiegelen of die hun kan adviseren hij het maken van loopbaankeuzes.
- Jongerenrechtbank; dat is een initiatief van Stichting Jongerenrechtbanken Nederland, en wordt in samenwerking met de betrokken scholen, rechtbank, openbaar ministerie en politie georganiseerd. In de jongerenrechtbank zitten leerlingen van onze school, die zijn getraind door professionals zoals politiemensen, advocaten, rechters, officieren van justitie en mediators. Elk jaar wordt hiervoor een nieuwe groep leerlingen op basis van vrijwilligheid opgeleid en officieel beëdigd door een rechter in de rechtbank Amsterdam. Uiteraard moeten de ouders het eens zijn met de deelname van hun kind aan dit project.
- Pre-University College van de VU; De VU-PUC-scholen geven getalenteerde leerlingen een kans meer te doen en anders te leren dan binnen hun reguliere vwo-programma mogelijk is. De leerling heeft de mogelijkheid zich in te schrijven voor een reeks masterclasses aan de VU. Doel hiervan is het verbreden van kennis en het ontdekken van de eigen interesses. Hierdoor zal het (succesvol) kiezen van een studie worden vergemakkelijkt. Leerlingen die hiervoor geselecteerd worden kunnen deelnemen aan masterclasses die in het voor- en najaar worden aangeboden. De masterclasses worden gegeven door docenten van de VU.
- Model European Parliament; In Nederland organiseren jaarlijks meer dan 135 scholen uit de twaalf provincies en de regio's Amsterdam en Rotterdam die zijn aangesloten bij het Model European Parliament (www.mepnederland.nl), evenementen om ruim 2000 jongeren uit de bovenbouw havo/vwo-kennis te laten maken met het complexe proces van Europese besluitvorming. Ook het Comenius neemt hieraan deel.
- Buitenland- en binnenland reizen. We nemen de leerlingen mee naar steden en gebieden als Texel, Barcelona, Marokko, Rome, Amsterdam, Parijs, Berlijn, e.d. Jaarlijks zijn de bestemmingen anders. Deze reizen zijn in vaste leerjaren.

3.18 Onderwijs en ICT

De basisfunctionaliteit ICT is op orde voor ons onderwijsaanbod. Inmiddels hoeven wij geen beleid meer te schrijven voor het ICT vaardig zijn van onze leerlingen want dat zijn in principe alle jongeren in deze tijd. Maar of we en hoe we ICT gebruiken in het onderwijs blijft een zaak die constant in ontwikkeling is en daarom als beleid sneller achterhaald. Om als team gebruik te maken van ICT/internet/digitale lesmethodes richten we ons op onze onderwijskundige visie. Als team moeten we steeds de balans vinden in het gebruik van digitale lesmethodes en het werken met papieren leerboeken. Onze overwegingen zijn daarbij dat de leerlingen goed werken uit boek en schrijven helpt bij de taalbeheersing. Maar het helpt de leerlingen als de leerstof naast in gedrukte vorm ook digitaal met verwerkingsoefeningen beschikbaar is. Zeker als er ook differentiatie mogelijk is.

ICT is dus ondersteunend aan de lessen. Alle klassen en leerjaren werken met boeken/ methodes. De leerlingen van de mavo werken met een door de school verstrekt Chromebook (voor ouders kosteloos). Daarnaast zijn er twee ICT-lokalen en een mediatheek.

Informatica is een eindexamenvak op de havo en het vwo. Alle leerlingen krijgen lessen in mediawijsheid; voorlichtende lessen en training in de belangrijkste softwarepakketten. De school is medio 2020 gestart met een nieuw vak: informatietechnologie. Dat wordt aangeboden op de mavo en moet een olievlekwerking hebben op de havo en het vwo. In dit vak oefenen en onderzoeken de leerlingen met VR, 3D-printing, lasersnijden, programmeren en ontwerpen. De eerste brug zal geslagen worden naar het Vwo+, ons programma voor vwo-ers die extra uitdaging behoeven.

Visie

De opvatting over kwalitatief goed en doelmatig onderwijs en de plaats die ict daarbij inneemt. De visie omvat de overkoepelende ambities en gaat in op de randvoorwaarden om deze te verwezenlijken.

Deskundigheid

De benodigde competenties van medewerkers om ict goed in te zetten:

- ict-bekwaamheid van leraren: kennis, kunde en houding tegenover ict in zowel het pedagogisch-didactisch handelen, het werken in de schoolcontext als bij de eigen professionele ontwikkeling
- de deskundigheid van leidinggevenden en bestuurders om ict in te zetten om de ambities van de onderwijsinstelling te realiseren en medewerkers te faciliteren om ict-bekwaam te worden
- de deskundigheid van het onderwijsondersteunend personeel (zoals ict'ers, administratieve medewerkers en mediathecarissen) om ict te laten werken voor leerlingen, leraren en leidinggevenden.

Inhoud en toepassingen

De informatie, educatieve content en software die gebruikt worden in een onderwijsinstelling, zoals:

- digitaal leermateriaal dat speciaal is gemaakt voor het onderwijs en algemene kennisbronnen
- educatieve softwarepakketten en ict-systemen, zoals een elektronische leeromgeving, leerlingadministratie- en leerlingvolgsystemen
- algemene kantoortoepassingen en apps, roosterpakketten en HRM-tools.

Infrastructuur

De beschikbaarheid en kwaliteit van hardware, netwerken en connectiviteit binnen het onderwijs van de instelling. Daarbij gaat het onder andere om digitale schoolborden, pc's, laptops en tablets, vaste en draadloze netwerkverbindingen, internetverbindingen, servers en clouddiensten.

Bron: [www. http://www.kennisnet.nl/onderzoek/vier-in-balans-monitor/](http://www.kennisnet.nl/onderzoek/vier-in-balans-monitor/)

4. Personeelsbeleid

4.1 Personeelsbeleidsplan

Bij alles wat we doen is 'kwaliteit' het sleutelbegrip. Kwaliteit van onderwijs staat daarbij voorop, want leerlingen die op onze school onderwijs volgen, hebben recht op goed onderwijs in een veilige omgeving. Goed onderwijs vraagt om een positieve basishouding van alle medewerkers. Iedereen is uniek en de moeite waard, heeft kwaliteiten en kan zich ontwikkelen door samen te werken en van elkaar te leren. Ook voor onze medewerkers zorgen we voor kwaliteit: de mensen die op onze school werken zijn immers cruciaal voor het niveau van ons onderwijs! Medewerkers hebben recht op goed werk, in een omgeving die hen in staat stelt het beste uit zichzelf naar boven te halen en waar zij dagelijks met plezier naar toe gaan. Juist omdat mensen de belangrijkste schakel vormen om tot onderwijskwaliteit te komen, hechten we groot belang aan goed P&O-beleid. De leidende principes zijn onder andere: vrijheid vanuit gelijkwaardigheid, ruimte voor diversiteit, verantwoordelijkheid voor elkaar en de samenleving en dienstbaarheid naar elkaar en naar de organisatie. De school is de plek waar we hieraan recht doen.

Het P&O-beleid van ZAAM en dus ook het CLA voldoet aan de volgende succesbepalende factoren:

- We zijn in staat gekwalificeerde en betrokken medewerkers binnen te halen en te behouden
- We geven erkenning en waardering aan onze medewerkers;
- We voeren een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering;

Bevoegdheden

De wettelijke richtlijn is dat alle docenten beschikken over een passende bevoegdheid. Wij handelen naar deze richtlijn. Daar waar wij een vacature niet kunnen invullen vanwege een tekort aan aanbod voor dat vak, zetten we een onderbevoegde maar capabele docent voor de klas. Dat is altijd tijdelijk. Of de betreffende docent studeert voor een passende bevoegdheid. Wij monitoren zowel het percentage bevoegde docenten als de resultaten van de klassen die les krijgen van een onderbevoegde docent. De praktijk leert gelukkig dat ook onderbevoegde docenten de klassen goed kunnen laten presteren. De ondersteuning ligt bij de teamleider, vaksectievoorzitter of anders.

Het CLA stimuleert docenten om altijd te blijven leren of studeren. We moedigen docenten aan om een master te behalen middels de lerarenbeurs en stellen hen hiervoor ook tijd beschikbaar. Iedere docent heeft een eigen scholingsbudget en betaalde tijd voor eigen scholing en door school georganiseerde scholing (totaal 10% van de normjaartaak en een budget van €600,-).

4.1.1 Ontwikkeling van het onderwijskundig beleid/ professionalisering

Binnen de school zijn impulsen van docenten, kiemen van nieuwe initiatieven, voor onderwijsvernieuwing. Denk aan het Econasium, diverse projecten, het Vwo+ en informatietechnologie (lopende initiatieven). Sommige kiemen groeien door, andere niet. Het biedt docenten wel ruimte om hun hart te volgen en ondernemerschap te tonen. Als zo'n initiatief past in de doelstelling van de school faciliteren we de ontwikkeling ervan. Krijgt het vaste waarde, dan gaan we het borgen in de organisatie.

Inzake de gewenste ontwikkeling van de school is er een aantal initiatieven die langere tijd lopen. Dat zijn:

1. De Comeniusles. Dit vraagt om een permanente doorontwikkeling op het gebied van didactiek en pedagogiek. Verder moeten we steeds weer nieuwe docenten scholen.
2. Taal. Onze doelgroep heeft in brede zin taalondersteuning nodig. In extra lessen. Maar ook in alle lessen. Docenten moeten hiermee kunnen spelen. En weten wát ze dan kunnen doen om hier vorm en inhoud aan te geven. Ook dit vraagt doorontwikkeling en borging.
3. Transformatieve school. Aanleren van 'spelgevoel'. Steeds weer nieuwe groepen trainen. Leren hoe we onze leerlingen laten klimmen op de maatschappelijke ladder en switchen van inefficiënt gedrag naar Self-Efficacy.
5. Ruimte voor ontmoeting en ontwikkeling. Twee scholen zijn samengevoegd. We moeten toe naar lerende professionele teams waarin er een wisselwerking is tussen de vaksecties en het geheel. Waar dat hapert zetten we ondersteuning in. Ook moet steeds weer hierin ruimte zijn voor de ontmoeting/ teambuilding.

De actuele of kortdurende professionaliseringsactiviteiten worden verwoord in het scholingsplan (jaarlijks) en de A3/ jaarplan.

4.2 Integraal personeelsbeleid

Voor de invulling en uitvoering van ons personeelsbeleid krijgen we ondersteuning van de afdeling P&O van ZAAM. Zij vormen het team met brede expertise op het gebied van P&O beleidsontwikkeling en -uitvoering. Binnen ZAAM ondersteunen zij de scholen opdat zij het personeelsbeleid voor de medewerkers op een goede manier gestalte kunnen geven. Daarbij hebben zij aandacht voor emancipatie, diversiteit en dialoog tussen mensen met verschillende achtergronden.

4.3 Professionalisering

Voor de komende jaren staan de volgende scholingsactiviteiten 'op de rol':

De transformatieve school – Iliass el Hadioui (Transformatieve school):

- Scholing van nieuwe medewerkers en de docenten van het Reinaert.
- Verdieping en verfrissing voor reeds geschoolde docenten.
- Participatie aan 'Urban Communication'/ kansengelijkheid; participeren in landelijke initiatieven.
- Uitdiepen van de volgende thema's (hoe krijgen we het van de grond) op o.a. de dinsdagmiddagen:
 - Teacher efficacy (waardierend coachen, appreciative inquiry)
 - Pupils efficacy (hoge verwachtingen)
 - Normatief kader
 - Pedagogisch stimulerend en positief klimaat

Subjectificatie naar Biesta – Iliass el Hadioui (Transformatieve school):

- Als wij ruimte willen bieden aan Islamitisch denken moet dat langs de lijn van de subjectificatie. Maar wat is dat? Hoe staat dat in verhouding tot de burgerschapsvorming? Hoe houden we het voor iedereen veilig en comfortabel? En hoe voorkomen we theologische debatten?
- Op zoek naar de fenomenologie van het Islamitisch denken. Van onwetend naar wetend.

Ontwikkelen van visie.

- Werkgroep identiteit: zoeken naar draagvlak.

Taalbeleid – Caroline Zietsma-Geurts (projectleider taalbeleid):

- Vondsten doen, good-practice. Docentenbegeleiding.
- Hoe signaleer je taalachterstanden?
- Wat is de beste aanpak om die weg te werken?
- Het motiveren van leerlingen voor lezen.
- Woordendidactiek (concrete handvatten).

Activeren en differentiëren:

- Onderzoek naar het probleem. Lesobservaties naar dit thema. Klankbordgroep met leerlingen: wat hebben zij nodig en wat hebben wij te doen?
- Best practice of lessons study.

Mentorvaardigheden:

- We willen de rol van de mentor versterken.
- En de connectie met de ouders (is nu wederzijds een drempel).
- Training in MMP – onderkennen van signaalleerlingen.
- De rol van de mentor voor leerlingen met lwoo.
- Versterken van de mavo.

Scholing aan teamleiders:

- Gespreksvoering (slecht nieuws gesprek, verzuimgesprek, preventief verzuimgesprek, confronteren, motiveren, coachen).
- Bouwen van een learning community in/van de teamvergaderingen.
- Werken met teamplannen.
- Coaching/ meekijken/ meekijken op een andere school.
- Consultatie.
- Oefening in DOT; als we een les observeren, zien en waarderen we dan hetzelfde?

4.4 Evenredige vertegenwoordiging in de schoolleiding

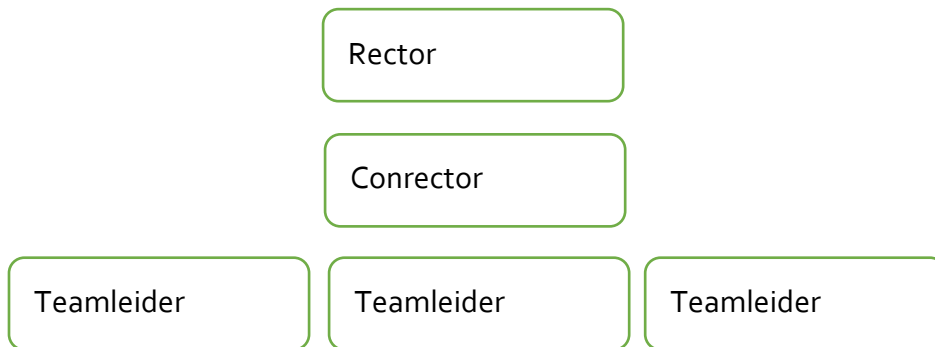
Het gaat hierin niet alleen om de man-vrouw verhouding maar ook om de etnische achtergrond. Wij willen een afspiegeling zijn van de stad Amsterdam maar ook van de leerlingpopulatie.

5. Organisatie en beleid

5.1 De formele organisatie met medezeggenschap

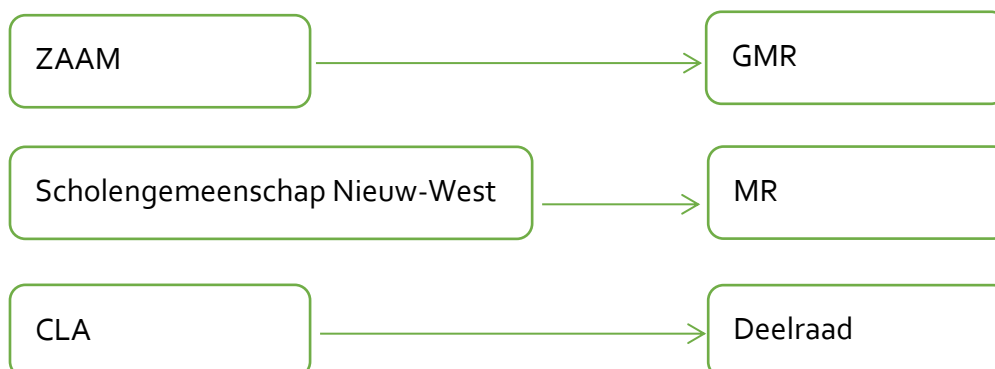
Het CLA is een school voor mavo, havo en vwo. Ze maakt deel uit van de Stichting ZAAM. De formele naam van onze school is 'Scholengemeenschap West' met als Brinnummer 17HB. Deze scholengemeenschap bestaat uit Het Comeniuslyceum Amsterdam (hoofdvestiging), Het Calvin College en Het Iedersland. Tot 1 augustus 2020 hoorde daar ook Het Reinaert bij (17HB-3) maar die school is opgenomen in het CLA.

De opbouw van de schoolleiding is traditioneel:

Situationeel is daar in de afgelopen jaren van afgeweken. Maar bovenstaand is het model.

Inzake medezeggenschap zijn er drie organisatielagen: Het totaal aan ZAAM-scholen, de scholengemeenschappen en de scholen. Voor de medezeggenschap heeft iedere laag een eigen medezeggenschapsniveau:

Voor de functionaliteit is er geen MR. Onze school werkt met een deelraad. Die heeft de bevoegdheden van de MR. Deze komt minimaal zes keer per elkaar en heeft de wettelijke advies- en instemmingsrechten.

5.2 De werkorganisatie met werkafspraken

De schoolleiding (leden van bovenstaand model) komen iedere week bijeen. De rector is de voorzitter van deze vergadering.

Iedere dinsdagmiddag zijn de vergaderingen:

- Teamvergadering
- Vaksectievergadering
- Thema-vergadering
- Algemene vergadering (met hele team)

Dan heeft de rector hoogfrequent overleg met de ondersteuningscoördinator.

De teamleiders hebben op vaste momenten (zie kwaliteitsagenda) overleg met de vaksectievoorzitters.

De vaksectievoorzitters spreken regelmatig in hun eigen vaksectieoverleg.

Het onderwijsondersteunend personeel valt onder de conrector (of de rector).

5.3 Van beleid naar uitvoering

Een belangrijk sturingsinstrument vormt het kwaliteitsbeleid, de data. Wat zijn de resultaten per vak? Hoe gaat het met de cohorten per opleiding per leerjaar? Wat zeggen de uitstuurcijfers, de verzuimcijfers van leerlingen en docenten? Enzovoorts. Informatie wat de koers bepaalt en vertelt in welke richting we moeten bijsturen.

Daarnaast komen docenten met initiatieven. Voor hun vak of voor het geheel. Dat gebeurt per sectie of in vergaderingen. Het gaat hier om de bestemming van de werkweken, ideeën voor een projectweek, naschoolse activiteiten, e.d.

En dan moeten we vooruitkijken: wat zijn trends in de stad? Hoe blijven we aantrekkelijk? Voor welke doelgroep zijn wij relevant? Wat vragen ouders en leerlingen?

We willen laagdrempelig zijn voor nieuwe ideeën en ambities van docenten, e.a. Die kunnen binnenlopen bij hun teamleider of de rector. Of het komt ter sprake in een vergadering. Alles wordt besproken in de schoolleidersvergadering. En daar wordt bepaald of en zo ja: wie, wat, wanneer en hoe.

Staan beleid wordt gemonitord middels ons kwaliteitsmodel.

5.4 Schoolklimaat, waaronder veiligheidsbeleid

Wij monitoren het schoolklimaat en de beleving van veiligheid middels jaarlijkse enquêtes. De uitkomsten publiceren wij op scholenopdekaart.nl. De uitkomsten worden meegenomen in de kwaliteitscycli die wij hebben opgesteld.

5.5 Communicatie

Een opsomming van onze communicatiekanalen:

- Wekelijks zijn er vergaderingen.
- Iedere week stuurt de rector een nieuwsbrief/ weekbericht naar alle medewerkers met de belangrijkste informatie, afspraken, aandachtspunten en nieuws.
- Ouders ontvangen de schoolgids. De website is ook een belangrijke informatiebron.
- De schoolleiding informeert ouders via e-mail en Magister.
- Ouders ontvangen ongeveer zes keer per jaar de nieuwsbrief.
- We organiseren ouderavonden.
- De mentoren onderhouden contact met de ouders.
- Docenten bellen de ouders.
- Ouders kunnen bellen met de schoolleiding, de mentor of de docent.
- We houden inloopmomenten voor ouders.
- We kunnen de ouders te woord staan in het Nederlands (voertaal), Marokkaans, Berbers of Turks.

5.6 Inzet van middelen; vrijwillige ouderbijdrage

Wij houden rekening met het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage en de context van onze school. Alle activiteiten die tot het lesprogramma behoren zijn kosteloos. Volgens de Nederlandse wet is toegang tot onderwijs dan ook "gratis", ieder kind moet het onderwijs ontvangen wat hem/haar toekomt.

Wij vragen wel de ouders vrijwillig bij te dragen voor kosten waar de school géén geld van de overheid voor ontvangt. Wij vinden het als onderwijsorganisatie toch wel belangrijk om deze kosten te maken voor bepaalde onderwijsactiviteiten of –middelen. Denk aan extra sportactiviteiten, activiteiten op het gebied van kunst en cultuur, excursies, projecten in de buurt van de school en in de stad. Of het zijn activiteiten die bijdragen aan burgerschapsvorming.

Dit is de richtlijn voor de vrijwillige bijdrage per leerjaar.

	De richtlijn voor de vrijwillige ouderbijdrage is als volgt:
Leerjaar 1	€ 80,-
Leerjaar 2	€ 80,-
Leerjaar 3	€ 80,-
Leerjaar 4	€ 80,-
Leerjaar 5	€ 80,-
Leerjaar 6	€ 80,-

Hierbij zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- De ouderbijdrage is vrijwillig.
- Het niet betalen van de ouderbijdrage leidt in geen enkel geval tot uitsluiting van een activiteit.
- De ouderraad heeft zicht op de besteding en instemmingsrecht op de hoogte van het bedrag.

Andere activiteiten die niet onder de vrijwillige ouderbijdrage vallen

Naast bovengenoemde activiteiten die onder de vrijwillige ouderbijdrage vallen, zijn er soms ook nog andere activiteiten. Een activiteit bijvoorbeeld die een mentor met zijn/haar klas kan ondernemen. Deze activiteiten zijn niet verplicht voor deelname, ze vinden ook niet plaats onder les/onderwijstijd. De bijdrage hiervoor zijn niet vrijwillig. De keuze is aan de leerling (en ouder) om wel of niet deel te nemen en dus wel of niet te betalen voor de activiteit. Ook een werkweek of een intensieve activiteit vallen niet onder de vrijwillige ouderbijdrage en deelname is niet verplicht.

Mocht de wens zijn om wél deel te nemen aan een niet verplichte activiteit, maar de ouder heeft een minimum inkomen of een inkomen dat het moeilijk maakt om voor zo'n niet verplichte activiteit te betalen, dan helpen we mee in het zoeken naar de oplossing. Een goed advies voor ouders/verzorgers met een 'krappe beurs' is om bij de gemeente Amsterdam een scholierenvoeding aan te vragen. Ouders worden hierover geïnformeerd.

Schoolfoto

We maken van iedere leerling een schoolfoto. Wij hebben deze nodig voor Magister. Als ouders deze foto ook willen hebben kunnen ze deze kopen voor 10 euro bij de fotograaf.

Kluisje en schoolpas

Het kluisje en de schoolpas zijn gratis. Maar ouders moeten wel betalen als de leerling het pasje kwijt is en we een nieuw exemplaar moeten produceren.

Studieboeken

We werken nog met twee systemen:

1. Leerlingen van de klassen mavo en mavo/havo ontvangen de boeken via Van Dijk. Wel moeten ouders deze zelf bestellen.
2. Leerlingen van de klassen havo, havo/vwo en vwo ontvangen de boeken aan het begin van het schooljaar van school.

De school schaft het meeste lesmateriaal voor de leerlingen aan. Ouders hoeven daar niet voor te betalen. Leerlingen zijn verplicht hun boeken te kaften en moeten de boeken aan het eind van het schooljaar in goede staat inleveren. Zijn de boeken niet meer in goede staat? Of zijn ze kwijt? Dan ontvangen ouders een rekening voor de schade of voor het vervangende exemplaar.

5.6 Inzet van middelen; sponsoring

Onze school is terughoudend in het ontvangen van schenkingen of bijdragen anders dan de ouderbijdrage of op onderwijswetgeving gebaseerde gelden. Het gaat vooral om schenkingen in geld of materiaal die verplichtingen met zich meebrengen, waarmee leerlingen worden geconfronteerd (sponsoring). In geval van mogelijke sponsoring zal worden voldaan aan wettelijke voorwaarden en wordt het landelijk convenant "Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring" (2009) gevolgd. Dit houdt in dat sponsoring alleen gebeurt als het:

- o verenigbaar is met de pedagogische- en onderwijskundige taak en doelstelling van de betreffende school;
- o in overeenstemming is met de goede smaak en het fatsoen;
- o geen schade berokkent aan de geestelijke en/of lichamelijke gesteldheid van leerlingen;
- o de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van het onderwijs, de scholen en de daarbij betrokkenen niet in gevaar brengt;
- o de onderwijsinhoud en/of de continuïteit van het onderwijs niet beïnvloedt;
- o niet in strijd is met het onderwijsaanbod en de kwalitatieve eisen die de school aan het onderwijs stelt.

5.7 Bedrijfsvoering van de school

De school kent de volgende onderwijsondersteunende diensten:

- Administratie
- Key-user Magister
- Conciërge
- Roostermaker
- Trajectondersteuner/ medewerkers leerklimate
- Verzuimmedewerkers leerlingen
- Medewerker mediatheek
- Technisch onderwijs assistent
- Onderhoudsmedewerker Ecolas
- Hoofd BHV/ ploegleider BHV/ Arbo-coördinator/ veiligheidscoördinator
- ICT-beheerder

Een groot deel van de ondersteunende functies is centraal georganiseerd bij het ZAAM-ondersteuningsbureau. Denk aan de salarisadministratie, personeelszaken, e.d.

6. Kwaliteitsbeleid

Op onze school is een sterk en doordacht kwaliteitsbeleid van het grootste belang. We moeten de leerproblemen kunnen vinden en kunnen meten of onze interventies het gewenste resultaat bieden. De borging van de leskwaliteit vindt plaats door:

- Strikte monitoring van de aan of afwezigheid van leerlingen. We werken met een verzuimcoördinator.
- Lesobservaties door teamleiders en gemonitord in een digitaal programma (DOT).
- Auditsessies en flitslesbezoeken door commissies van binnen de school of binnen de stichting.
- Korte lijnen in de lessen. Een duidelijk normatief kader. Moeilijk verstaanbaar gedrag wordt via een OPP opgepakt in het trajectlokaal.
- Evaluaties van leerlingen over docenten, uitgezet door de docent zelf (VO Spiegel).
- Tevredenheidsonderzoeken onder ouders en leerlingen.
- Signaallijsten uit MMP (Magister module) van leerlingen die risico's lopen op basis van cijfers of gedrag.
- Een kwaliteitsagenda die de schoolleiding hanteert. En wordt geborgd door externe begeleiding.
- Verantwoording vindt plaats aan bestuur en medezeggenschapraad.

Dit beleid moet 'levend' zijn en niet functioneren als de uitvoering van een verplichting. Constateren – meten – interventie definiëren – uitvoeren – uitkomst meten en evalueren – bijstellen. Cyclisch werken dus.

6.1 Kwaliteitsagenda van ZAAM

Goed onderwijs wordt bereikt door te werken met een doelgericht, integraal, cyclisch en systematisch systeem van kwaliteitszorg, vaak benoemd als een PDCA -cyclus. Het gaat daarbij steeds om de volgende 3 vragen: doen we de goede dingen, doen we ze goed en vinden anderen dat we het goed doen? De directeur is integraal verantwoordelijk voor de eigen school.

Omdat het College van Bestuur van ZAAM waarvan de school onderdeel is, eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de naleving van wet- en regelgeving, is het belangrijk een kader vast te stellen voor kwaliteitszorg. Dit kader maakt het gesprek over (de verbetering van) de onderwijskwaliteit concreet en stuurbaar.

De kwaliteitszorg van de school is in eerste plaats gebaseerd op het voldoen aan wet- en regelgeving en in de tweede plaats aan het houden aan de resultaat-afspraken die ZAAM zich als organisatie stelt. Dit levert een set indicatoren op waaraan school minimaal wil voldoen.

Going concern en growing concern: de A3

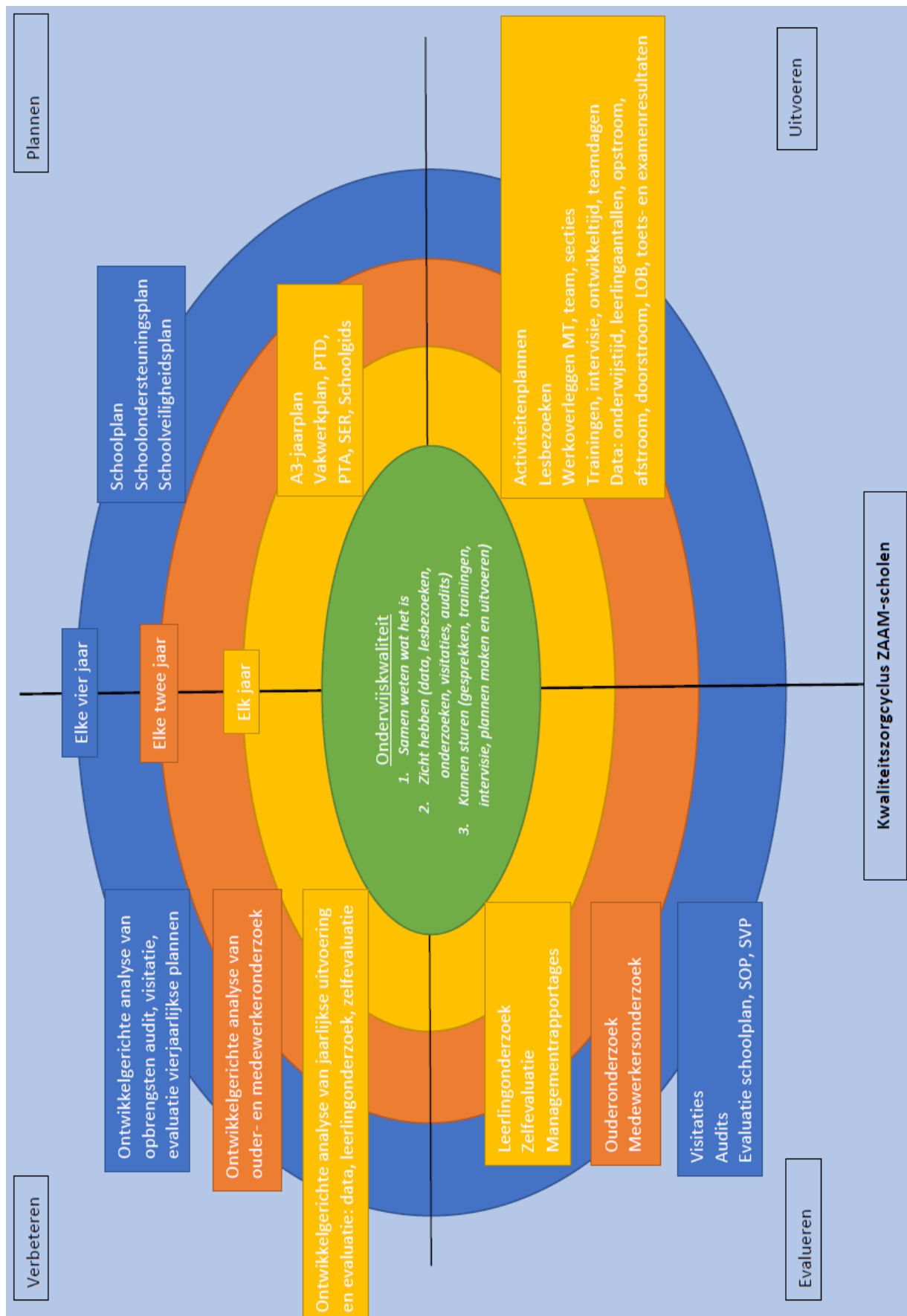
Het is onze 'going concern': vanzelfsprekend voldoen de zaken aan de norm die de inspectie of ZAAM heeft gesteld. Over deze indicatoren vindt jaarlijks de verantwoording plaats.

De school breidt de kwaliteitscyclus uit met indicatoren die relevant zijn voor de eigen situatie. Naast het doel van het onderwijs (wet- en regelgeving), wordt in deze indicatoren ook meer de bedoeling van het onderwijs van de school opgenomen in het A3 jaarplan. Het is onze 'growing concern'.

De A3 methodiek is een benadering voor het gezamenlijk creëren, realiseren en monitoren van het jaarplan in een planning & control-proces. Volgens de methodiek stelt de directeur in overleg met het team jaarlijks een A3-jaarplan op, met als kader het A-3 jaarplan van ZAAM.

Aan de hand van het A3 jaarplan van de school voert het College van Bestuur jaarlijks twee managementgesprekken met de directeur. In deze gesprekken bepaalt de directeur de agenda, waarbij in ieder geval aandacht wordt besteed aan het A3 jaarplan: wat gaat goed, wat kan beter en waar heb ik ondersteuning bij nodig? De agenda kan worden aangevuld met punten vanuit het College van Bestuur.

In juni wordt het functionering- of beoordelingsgesprek met de directeur gevoerd door het College van Bestuur. Hier komt het functioneren van de directeur ter sprake. Het gaat dan niet direct om opbrengsten van de school, maar vooral om de rol van de directeur in deze. Hoe stuurt de directeur? Ook is mobiliteit onderwerp van gesprek. Voor een beoordelingsgesprek wordt input gevraagd aan het personeel van de school van de betreffende directeur, door middel van een enquête.

6.2 Standaarden voortgezet onderwijs

Waar let de inspectie van het onderwijs op? Zij hebben de kwaliteitsgebieden in domeinen onderverdeeld. In principe krijgt de school iedere vier jaar een onderzoek naast losse steekproeven naar thema's. De praktijk leert dat als OR1, de harde resultaten van onze school, onder de norm duikt op meer dan één van de vier criteria, dat er dan versnelt een onderzoek plaats vindt.

Kwaliteitsgebieden en standaarden VO	
OP	ONDERWIJSPROCES
OP1	aanbod
OP2	zicht op ontwikkeling en begeleiding
OP3	didactisch handelen
OP4	extra ondersteuning
OP5	onderwijstijd
OP6	samenwerking
OP7	praktijkvorming/ stage
OP8	toetsing en afsluiting
SK	SCHOOLKLIMAAT
SK1	veiligheid
SK2	pedagogisch klimaat
OR	ONDERWIJSRESULTATEN
OR1	resultaten
OR2	sociale en maatschappelijke competenties
OR3	vervolgsucces
KA	KWALITEITSZORG EN AMBITIE
KA1	kwaliteitszorg
KA2	kwaliteitscultuur
KA3	verantwoording en dialoog
FB	FINANCIEEL BEHEER
FB1	continuïteit
FB2	doelmatigheid
FB3	rechtmatigheid

Onderzoekskader 2017 voor het voortgezet onderwijs, versie 2020:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/rapporten/2020/06/22/onderzoekskader-2017-voor-het-toezicht-op-het-voortgezet-onderwijs/Onderzoekskader+2017+vo+versie+2020.pdf>

Onze school heeft niet de ambitie om een excellente school te worden.

6.3 Kwaliteitszorg van het Comenius

De kwaliteitszorg van het Comenius is gebaseerd op het verbeteren van de resultaten van de school en op het voldoen aan wet- en regelgeving. Het CLA heeft van de Inspectie een basisarrangement gekregen voor alle afdelingen. Maar wij willen ons niet alleen verantwoorden naar ons bestuur en de inspectie maar ook naar onze ouders, leerlingen en andere belanghebbenden.

Wij hebben ervoor gekozen om te werken met Scholen op de Kaart van de VO-raad om onze onderwijsresultaten en doorstroom-resultaten te publiceren voor de horizontale verantwoording.

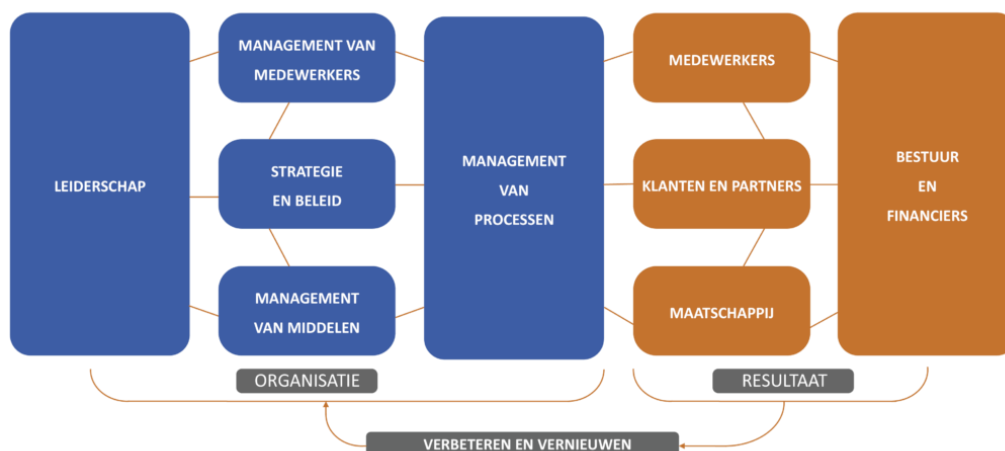
Zie www.scholenopdekaart.nl of de website van de school www.websitevandeschool.nl

Docenten krijgen minimaal 1x per jaar een functioneringsgesprek. De aard van dit gesprek is dat het zich richt op de professionele ontwikkeling van de docent en het welbevinden. Daarnaast zijn er jaarlijks twee gesprekken tussen teamleider en de sectievoorzitter. Dat gesprek richt zich op schoolbreed gemaakte afspraken en resultaten.

Regelmatig nemen we een tevredenheidsonderzoek af onder het personeel. Dat focust zich op werkdruk, gevoel van veiligheid, inspraak/ autonomie en welbevinden. We proberen dit 1x per twee schooljaren af te nemen.

6.4 Werkwijze A3 en jaarplan

De A3 is een papierformaat maar ook een tool waarin elk schooljaar onze doelen in één A3 vastlegt worden naar het managementmodel van de INK¹⁵.

¹⁵ <https://www.ink.nl/modellen/ink-managementmodel/>

6.5 Verantwoording en dialoog

Hoe organiseren wij onze tegenspraak? Uiteraard middels de deelraad. De schoolleiding neemt deel aan (een deel van) de vergaderingen. Waar nodig is een debat of een gesprek. De leerlingen zijn vertegenwoordigd in een leerlingenparlement. Daar neemt een docent aan deel en als het even kan een lid van de schoolleiding. Dan zijn er inloopochtenden waar ouders laagdrempelig hun vragen kunnen stellen of hun zorg kunnen uiten. Dat kan natuurlijk ook in de ouderraad, waar ook de schoolleiding aan deelneemt.

De schoolleider onderhoudt het contact met het bestuur. Het bestuur legt verantwoording af aan de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

7. Financieel beleid

7.1 Bekostiging vanuit het Rijk

ZAAM heeft een toedelingssystematiek voor de verdeling van de rijks bekostiging over de scholen en de bijdragen van de scholen aan de gemeenschappelijke kosten uitgewerkt.

Kernpunten hierin zijn:

- Alle middelen volgen de rijk systematiek naar de scholen; bijdragen voor gezamenlijke en centrale lasten.
- Toerekening van indirecte kosten meestal verdeeld naar leerlingaantal. Daar waar zinvol kan een verdeling naar werkelijk gebruik uitgangspunt worden (ICT)
- Een aantal kosten wordt in eerste instantie ten laste van gemeenschappelijke budgetten gebracht omdat er sprake is van niet beïnvloedbare ongelijke startpositie (zoals bijvoorbeeld wachtgeld en groot onderhoud).
- Kosten voor CvB en ondersteuningsbureau zijn gemaximeerd.

Groei: In de begroting van de scholen worden de kosten meegenomen van de geprognosticeerde groei bij aanvang van het schooljaar dat start in augustus van het begrotingsjaar.

Daarbij zijn de baten van de groei voor 75% vertaald in personeelslasten. De werkelijke aantallen bepalen (aan het eind van het kalenderjaar) de definitieve begrotingsruimte.

7.2 Begrotingen

De financiën worden tweemaal per jaar (in het voor- en najaar) door de manager financiën, de financieel controller en eventueel in aanwezigheid van de concern-controller besproken met de directeur. Rapportage (en vaststelling) vindt plaats in het College van Bestuur. In het najaar gesprek gaat het om de halfjaarrapportage, de eindejaar prognose en de begroting voor het jaar erop.

In het voorjaargesprek wordt het financiële resultaat van het jaar daarvoor besproken en de rapportage van de loonkosten van het eerste kwartaal. Tevens wordt de leerling prognose van het komende schooljaar herijkt en wordt een advies gegeven over de in te zetten fte's per nieuw schooljaar in samenhang met de vastgestelde begroting van het kalenderjaar. Na vaststelling van de begroting door het College van Bestuur begin december wordt deze vastgelegd in een budgetbrief. Bij aanpassing van de leerlingenprognose voor het komende schooljaar kan de begroting worden aangepast.

Bij (dreigende) overschrijdingen komen scholen onder verscherpt financieel toezicht en leggen rechtstreeks verantwoording af aan het College van Bestuur. De directeur wordt door het College van Bestuur gevraagd een plan van aanpak op te stellen. In dat plan wordt een beschrijving opgenomen van de huidige situatie, een analyse van de overschrijding en een

opsomming van maatregelen (uitgedrukt in geld) met daarbij een tijdpad om het tekort weg te werken. Daarnaast wordt een extra controle ingebouwd, doordat directeuren vooraf toestemming nodig hebben van het College van Bestuur bij personeelsmutaties en investeringen.

8. Vaststellingsparagraaf

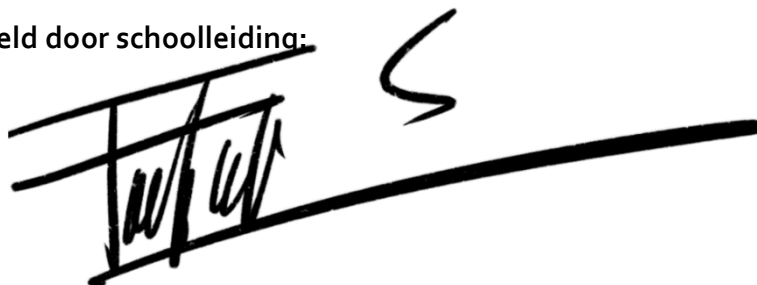
Tekst overeengekomen door:

Instemming verleend door MR (deelraad):

Mw. Zineb Bouamrani, MEd, Voorzitter van de deelraad
Amsterdam, 16 februari 2021

Vastgesteld door schoolleiding:

Dhr. Freek Op 't Einde, MA, rector
Amsterdam, 16 februari 2021

Vastgesteld door bestuur:

Mw. drs. Barbara Dijkgraaf
Amsterdam, 18 februari 2021

9. Bijlagen

Bijlage 1: De Comeniusles

De Comeniusles, richtlijn voor de docent

Algemeen
<p>Persoonlijke en positieve benadering van de leerling</p> <ul style="list-style-type: none"> • De docent kent de naam van elke leerling. • De docent spreekt regelmatig zijn waardering uit en benoemt wat goed gaat. • De docent geeft elke leerling ten minste één keer per les persoonlijke aandacht.
<p>Orde/leerklimaat</p> <ul style="list-style-type: none"> • De docent geeft duidelijk aan welke werkhouding en welke omgangsvormen hij/zij van de leerlingen verwacht. • De docent is consequent en past de schoolregels toe. • De docent zoekt de dialoog waar mogelijk en stelt grenzen waar nodig.
<p>Studiehouding, leerproces, feedback</p> <ul style="list-style-type: none"> • De docent geeft duidelijk aan wat voor zijn/haar vak een goede aanpak van het schoolwerk is. • De docent gaat regelmatig na of de leerlingen hun schoolwerk goed en consequent aanpakken. • De docent geeft feedback op studiehouding en leerproces, geeft zo nodig persoonlijke adviezen.
De les
<p>Start</p> <ul style="list-style-type: none"> • De docent begint de les op tijd en verwelkomt de leerlingen in de les. • De docent schrijft lesdoel, taaldoel en opbouw van de les op het bord. • De docent benoemt het nut van de les.
<p>De les zelf</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Actief</u> De docent stimuleert dat de leerlingen actief met de lesstof bezig zijn. De docent past naast instructie in elke les een activerende werkvorm toe. • <u>Taal</u>

Elke docent is een taaldocent. De docent besteedt aandacht aan (vak)taal, waaronder tekstbegrip en woordenschat.

- Flow

De docent ziet toe op een goede 'flow' van de les: afwisseling van werkvormen, concentratie/ontspanning, humor, enz.

- Verschillen

De docent stemt zijn/haar didactiek af op verschillende doelgroepen (onder de norm, op de norm en boven de norm).

- Waardering, stimulans, prestaties

De docent spreekt waardering uit over hoge prestaties, intellectueel en qua werkhouding.

De docent stimuleert alle leerlingen zo goed mogelijk te presteren.

- Management

De docent zorgt dat er zo weinig mogelijk lestijd verloren gaat aan organisatie en randverschijnselen.

Afsluiting

- De docent kijkt samen met de leerlingen terug op de les.
- Indien nodig geeft de docent duidelijk aan wat hij/zij voor de volgende les verwacht.
- De docent eindigt de les op de daarvoor gestelde tijd.

Zie volgende pagina voor voorbeelden

Voorbeelden activerende werkvormen

- DDU (Denken, delen, uitwisselen): de leerlingen denken eerst in stilte na over een probleem, delen na een minuut met hun buurman hun idee(ën) en wisselen dit na 2 minuten uit in een viertal. Daarna kan klassikale bespreking volgen of een presentatie per viertal.
- "Leerling docenten": maak 3 groepen van 8 leerlingen in de klas, zet elke groep aan een tafelgroep (liefst in een carré). Wijs (vooraf) 3 leerlingen aan die de 'docent' van hun groep zijn. Deze 'docenten' gaan hun groep helpen bij problemen bij het maken van opdrachten o.i.d. De docent houdt orde en helpt de 'leerling docenten' waar nodig.
- Carrousel: verdeel de tafels over bijvoorbeeld 5 tafelgroepen. Op elke tafelgroep ligt een opdracht. De leerlingen verdelen zich over de opdrachten en elke opdracht moet in 5 minuten worden afgerond. Na elke 5 minuten draaien de leerlingen door naar de volgende opdracht. Eventueel met beloning.
- Mind-map: leerlingen maken een woordspin over een onderwerp, waarmee ze in steekwoorden een overzicht creëren. Kan aangevuld worden door een klasgenoot.
- Debat: leerlingen verdelen zich in groepen en bereiden een stelling voor. Daarna in debatvorm (één groep vóór, één groep tegen) discussiëren over stelling.
- ICT-opdrachten
- Gebruik zelfstandig stil (Zs) en zelfstandig fluisteren (Zf)

Voorbeelden van effectieve feedback

- (Na)bespreken huiswerk en toetsen
- Geven van tips bij bekende valkuilen/moeilijkheden
- Becomentariëren inbreng bij presentatie, klasgesprek of groepswerk
- Voorbeelden van differentiëren
- Instructietafel: uitleg klassikaal geven als veel leerlingen het willen horen. Anders aan de instructietafel in een klein groepje uitleggen, terwijl anderen doorwerken.
- Niveau-opgaven: opgaven op 3 niveaus aanbieden, eventueel met verschillende hints.
- Keuze-opgaven: leerlingen laten kiezen voor een soort opgave (reproductie, inzicht, ...).
- Instructiegroepen: deel de klas op in 3 niveaugroepen (laag, gemiddeld, hoog). Hoe lager het niveau, hoe meer hulp ze kunnen krijgen.

Voorbeelden van aandacht voor taal in de les

- Het gebruik van een (vak)taal begrippenlijst
- Wijzen op taalfouten
- Aandacht te geven aan tekstbegrip, ook bij andere vakken dan Nederlands